

СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУР ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ: Угода про асоціацію, перешкоди ЗЕД та роль бізнес-асоціацій

за результатами п'ятої хвилі щорічного опитування
українських експортерів та імпортерів

Проект «Підтримка Громадської Ініціативи
«За чесну та прозору митницю»

Київ 2020

ПРО ПРОЄКТ

Загальна мета проекту полягає підвищенні спроможності громадянського суспільства брати участь у розробці економічної політики в Україні.

Очікувані результати:

- (1) посилення спроможності та ефективності ініціативи;
- (2) активізація політичного діалогу між громадянським суспільством та державою з питань впровадження реформи у митній сфері

Термін реалізації проекту: 36 місяців, з 1 січня 2020 року.

За фінансової підтримки Європейського Союзу, МФ «Відродження» та ATLAS Network (США).

Ініціатива є неформальною мережею ОГС із різних регіонів України, які дбають про покращення бізнес-клімату.

26 членів станом на вересень 2020

Діяльність ініціативи спрямована на моніторинг впровадження митної реформи та сприяння діалогу щодо реалізації інституційної реформи митниці відповідно до принципів належного управління та принципів вільної торгівлі.

Громадська ініціатива створена у 2018 році в процесі реалізації проект «Діалог зі сприяння торгівлі», який впроваджувався ІЕД за підтримки ЄС та МФ «Відродження».

Щорічне опитування українських експортерів та імпортерів: основа адвокаційної та аналітичної роботи Ініціативи

ІЕД розробив та застосовує з 2015 року спеціальний національний інструмент моніторингу та оцінки політики «Моніторинг спрощення процедур торгівлі».

Це інструмент виміру прогресу в сфері сприяння та спрощення процедур міжнародної торгівлі та роботи митниці, який засновано на оцінках безпосередніх учасників процесу реалізації політики — представників бізнесу.

В основі моніторингу лежать результати щорічного опитування 1000 підприємств експортерів / імпортерів по всій території України.

Відбулось 5 щорічних опитувань: 2015, 2016, 2017, 2018, 2020

5-те Щорічне опитування: теми

Як бізнес оцінює діяльність митних органів та реформи у митній сфері

Кількісні та якісні оцінки вартості та тривалості процедур ЗЕД

Як бізнес оцінює різні митні процедури

Чому затримуються вантажі під час митного контролю

Чи легко оскаржити дії митних органів підприємствам

Як працює «єдине вікно» та електронний документообіг

Що перешкоджає імпортерам та експортерам

Як вплинула Угоди про Асоціацію на діяльність бізнесу

Яка роль бізнес-асоціацій

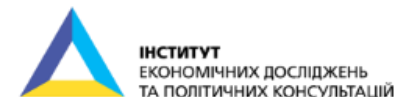
Де підприємства беруть інформацію

Що там з корупцією на митниці

Що думає бізнес про «контрабанду» та «сірий імпорт»

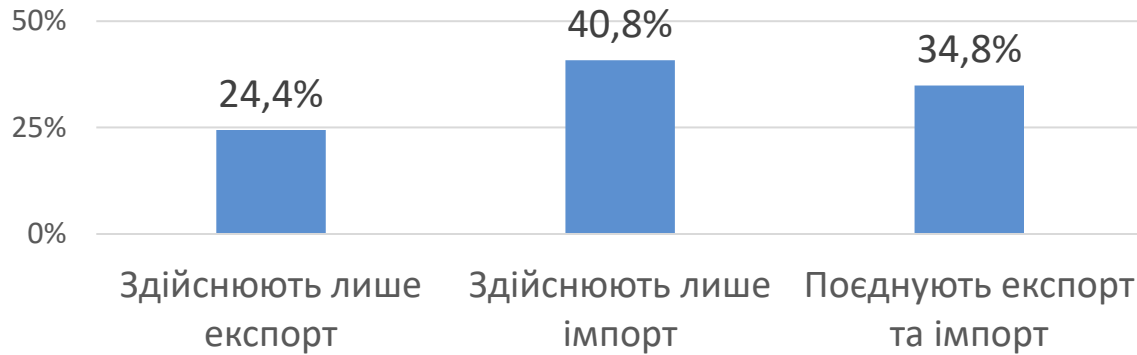
КОГО БУЛО ОПИТАНО: ВИБІРКА

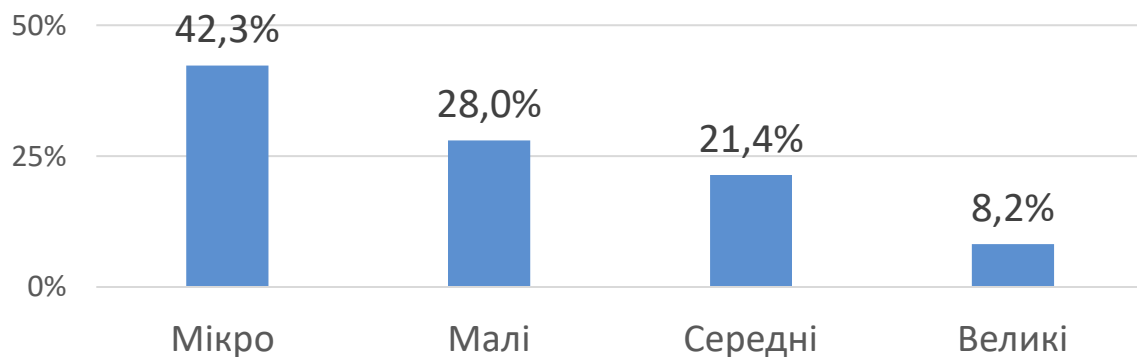

Вибірка: якими є опитані підприємства

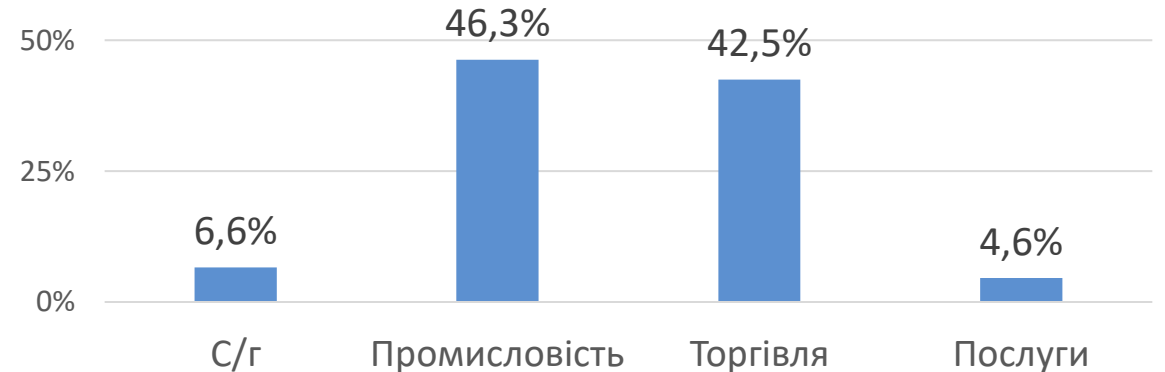
Підприємства за видом ЗЕД, %

Підприємства за розміром, %

Підприємства за сектором, %

- 1000+ опитаних представників підприємств, що займаються експортом та/або імпортом
- Було опитано бізнес усіх розмірів: від мікропідприємств до великих підприємств. Більшість склали мікро- та малі підприємства
- Більшість опитаних – представники промисловості та торгівлі

ВПЛИВ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ

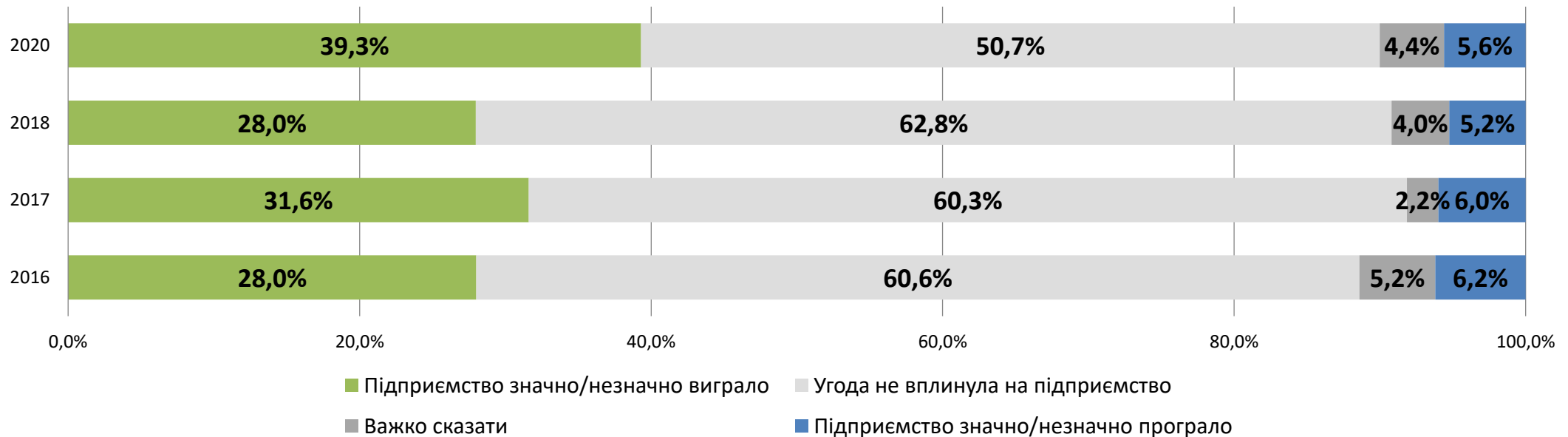

Оцінка впливу Угоди (загальна)

У 2020 році, порівняно з попередніми хвилями опитування, спостерігається найвища частка підприємств, які позитивно оцінили вплив Угоди

- Лише майже 6% опитаних вказують, що їхнє підприємство значно або незначно прогало
- Частка респондентів, котрі відчули негативний вплив, залишається незмінною з 2016 року

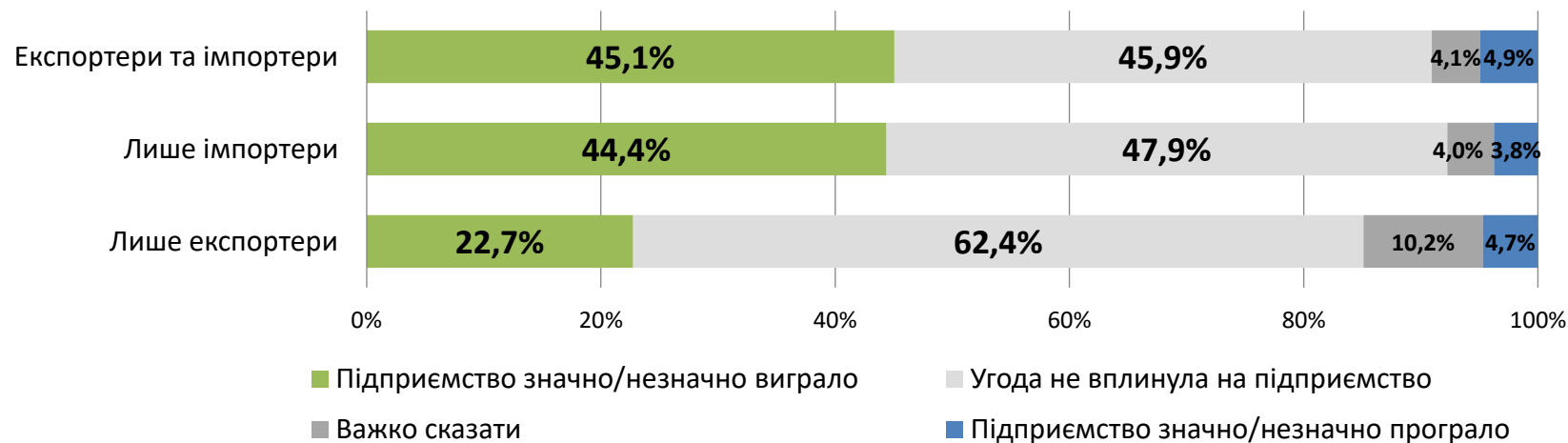
Оцінка впливу за роками, % опитаних

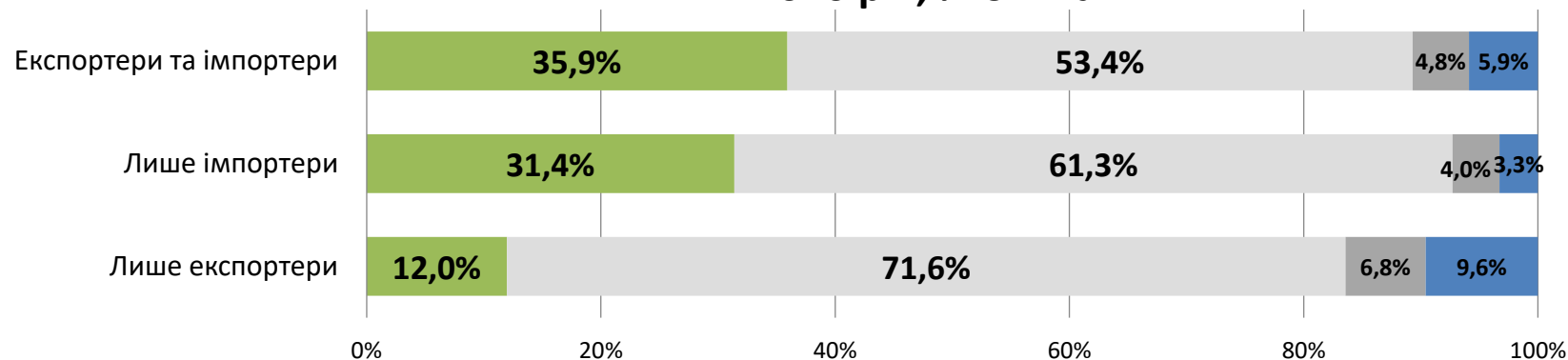

Оцінка впливу Угоди (за видом ЗЕД)

2020 рік, % опитаних

2016 рік, % опитаних

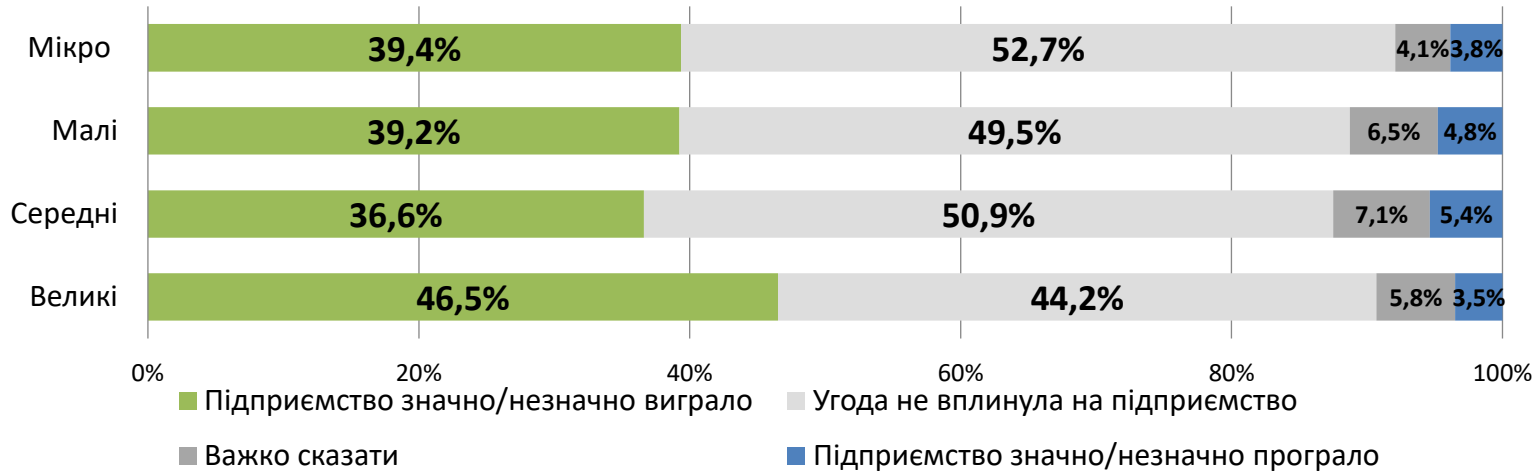

Підприємства, що поєднують експорт та імпорт або лише імпортують, найбільшою мірою відчували позитивний вплив

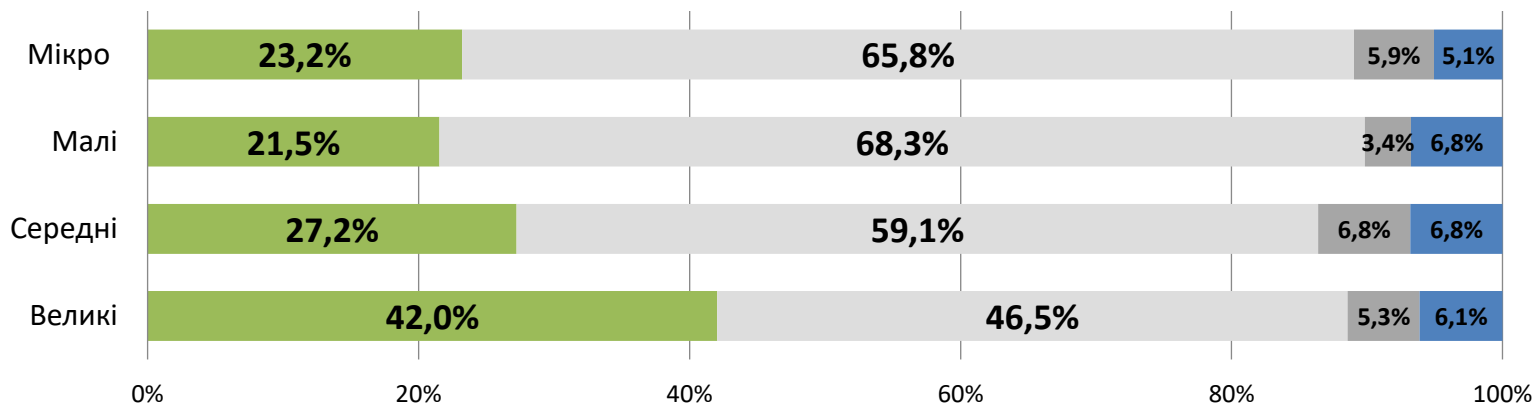
- Серед експортерів продовжує залишатися **найнижчий рівень** позитивних оцінок
- Майже **дві третини** експортерів досі **не відчували впливу Угоди**
- **Порівняно з 2016 роком**, зросла частка позитивних оцінок для всіх видів ЗЕД
- Водночас, порівняно з 2016 роком, в **2 рази зменшилася** частка **негативних оцінок** експортерів

Оцінка впливу Угоди (за розміром підприємств)

2020 рік, % опитаних

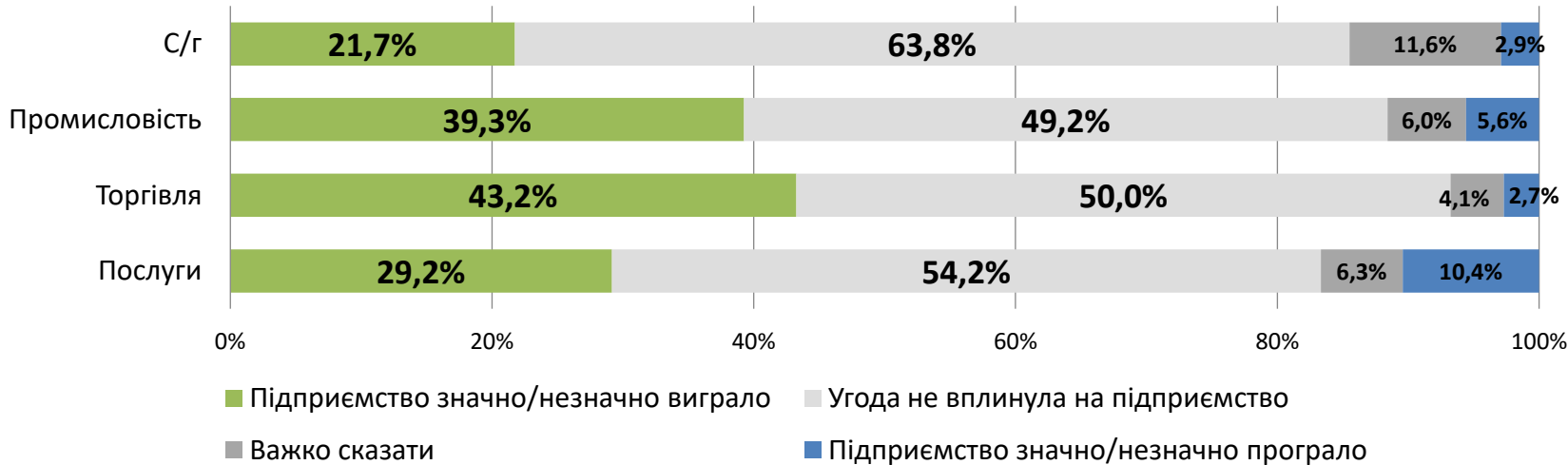
2016 рік, % опитаних

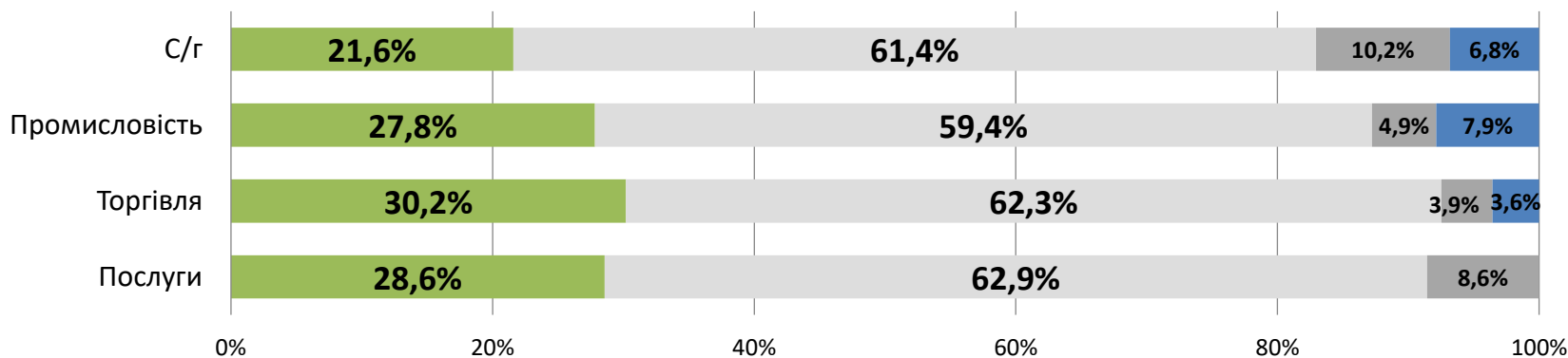
- **Великий бізнес більшою мірою відчуває позитивний вплив Угоди порівняно із сектором МСП**
- **Серед великого бізнесу також менша частка підприємств, які не можуть оцінити вплив Угоди**
- **Рівень позитивних оцінок зріс серед підприємств усіх розмірів порівняно з 2016 роком**
- **Водночас частка позитивних оцінок мікро та малого бізнесу зросла майже вдвічі**

Оцінка впливу Угоди (за секторами)

2020 рік, % опитаних

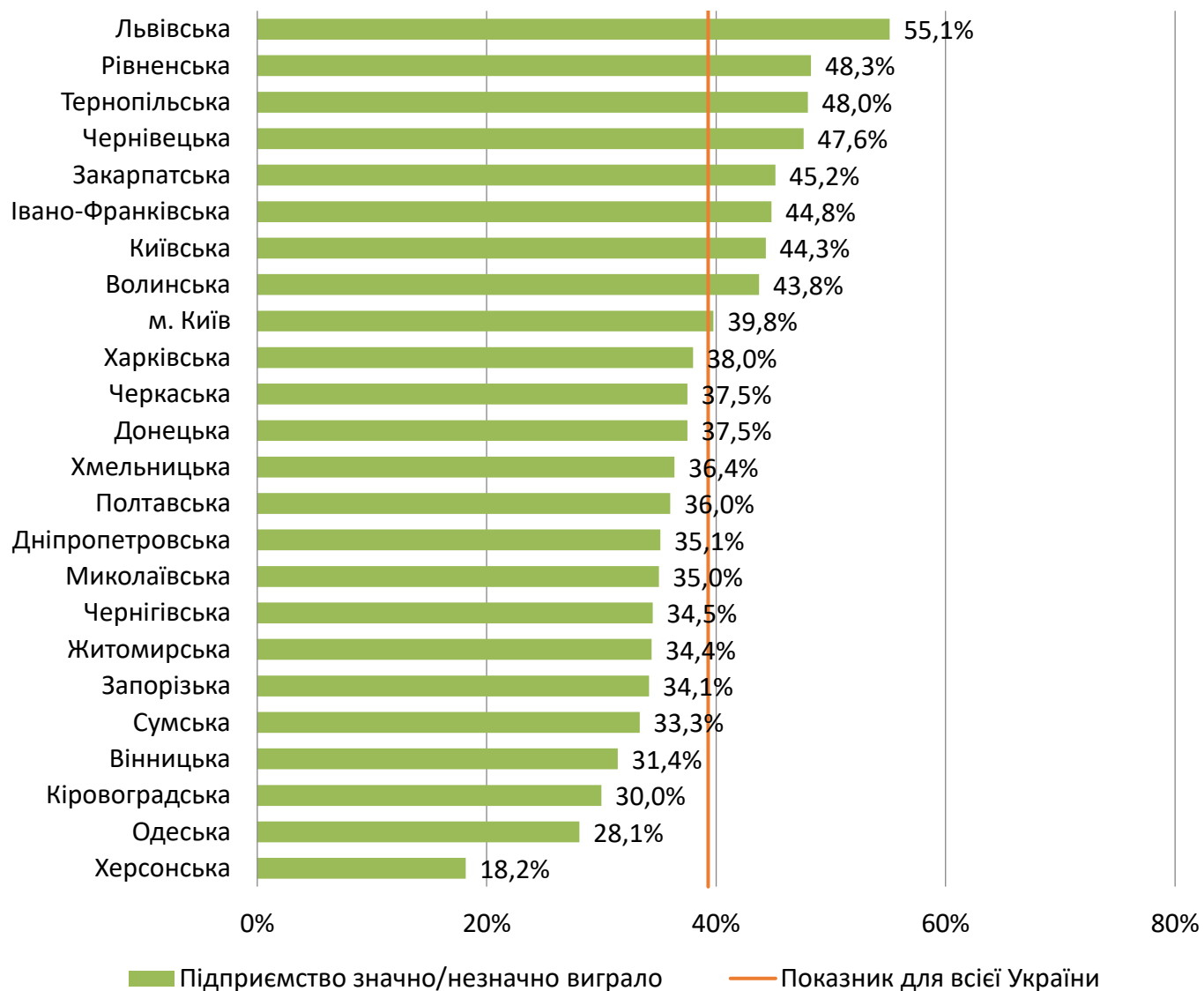

2016 рік, % опитаних

- Сектор торгівлі найбільшою мірою відчув позитивний вплив Угоди про асоціацію
- Серед сільськогосподарських підприємств найнижча частка позитивних оцінок
- У сфері послуг найвища частка респондентів, котрі вказують про прогаш від впливу Угоди
- Порівняно з 2016 роком, майже в півтора рази зросли частки позитивних оцінок промислових та торговельних підприємств
- Водночас майже не змінився рівень позитивних оцінок підприємств сільського господарства та сфери послуг

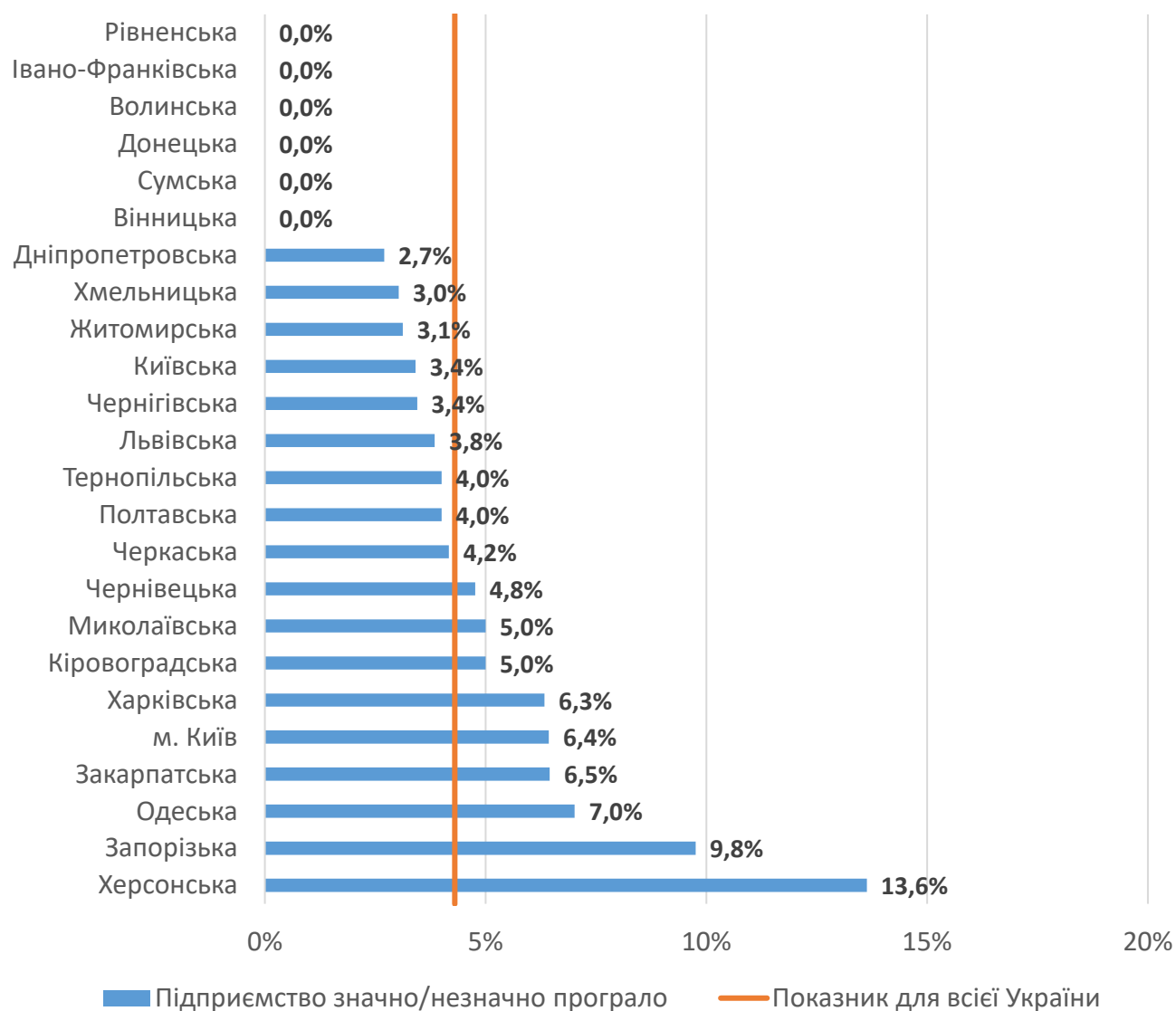
Позитивні оцінки впливу Угоди за регіонами

- **Львівська область – лідер** позитивних оцінок, єдиний регіон, де такі оцінки переважають
- Майже **кожен другий респондент** дає позитивні оцінки у Рівненській, Тернопільській та Чернівецькій областях
- **Найнижча частка** позитивних оцінок – в Херсонській області (лише **кожен п'ятий** опитаний)

Примітка: Для Луганської області неможливо розрахувати відсоток поінформованості через недостатню наповнюваність підвибірки.

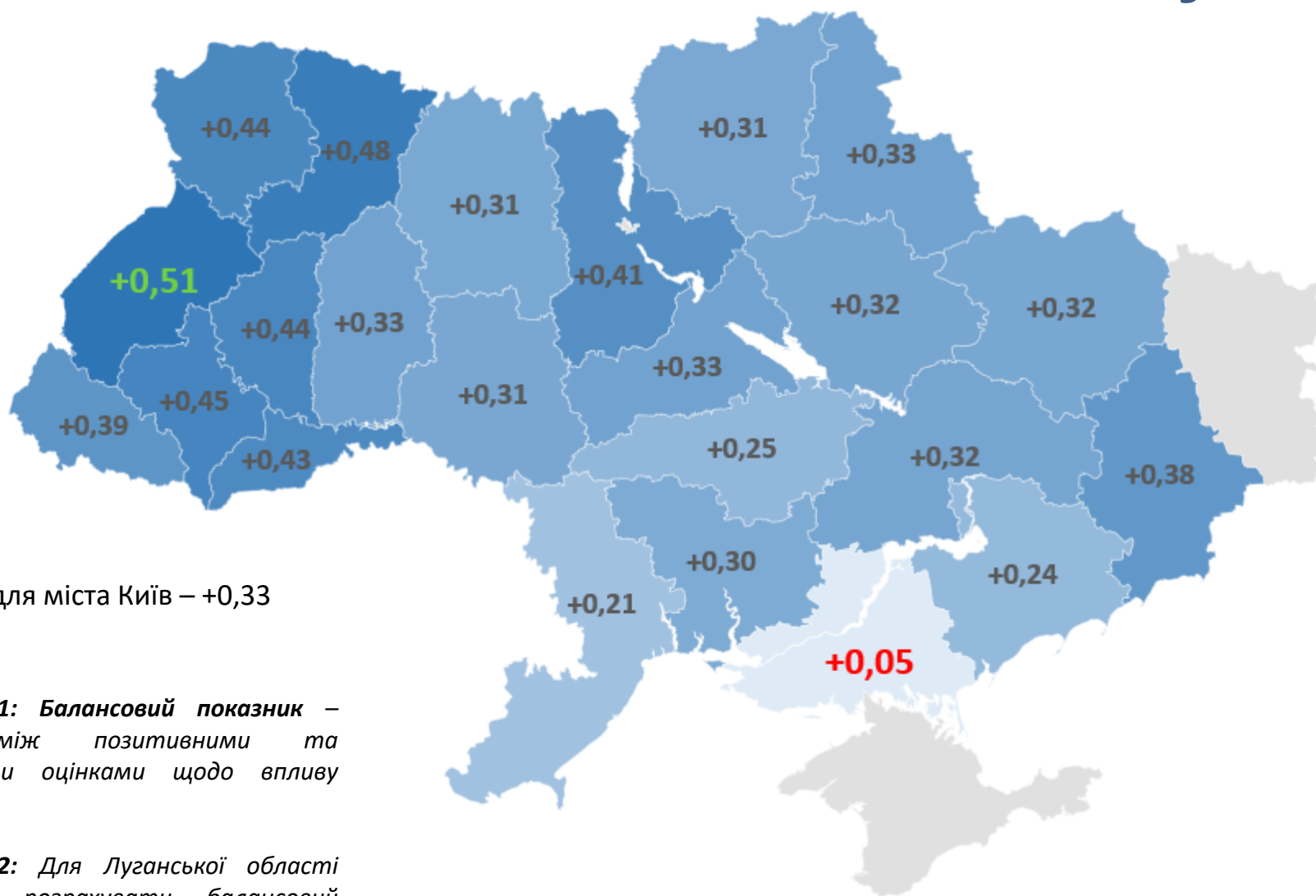
Негативні оцінки впливу Угоди за регіонами

- У шести регіонах відсутні респонденти, котрі відчули **негативний** вплив на їхнє підприємство
- **Більш як в половині регіонів** негативні оцінки вплив Угоди становлять менше 4%
- У Херсонській області також **найвища частка** респондентів, які вважають, що їхнє підприємство **прогало** від Угоди (13,6%)

Примітка: Для Луганської області неможливо розрахувати відсоток поінформованості через недостатню наповнюваність підвибірки.

Балансовий показник оцінок впливу Угоди у регіонах

Показник для міста Київ – +0,33

Примітка 1: Балансовий показник – різниця між позитивними та негативними оцінками щодо впливу Угоди

Примітка 2: Для Луганської області неможливо розрахувати балансовий показник через недостатню наповнюваність підвибірки

- **Найвищий** балансовий показник – у Львівській області
- **Найнижчий** показник – у Херсонській області
- **Високі значення** балансового показника **переважно** у західних та центральних регіонах

Powered by Bing
© GeoNames, Microsoft, TomTom

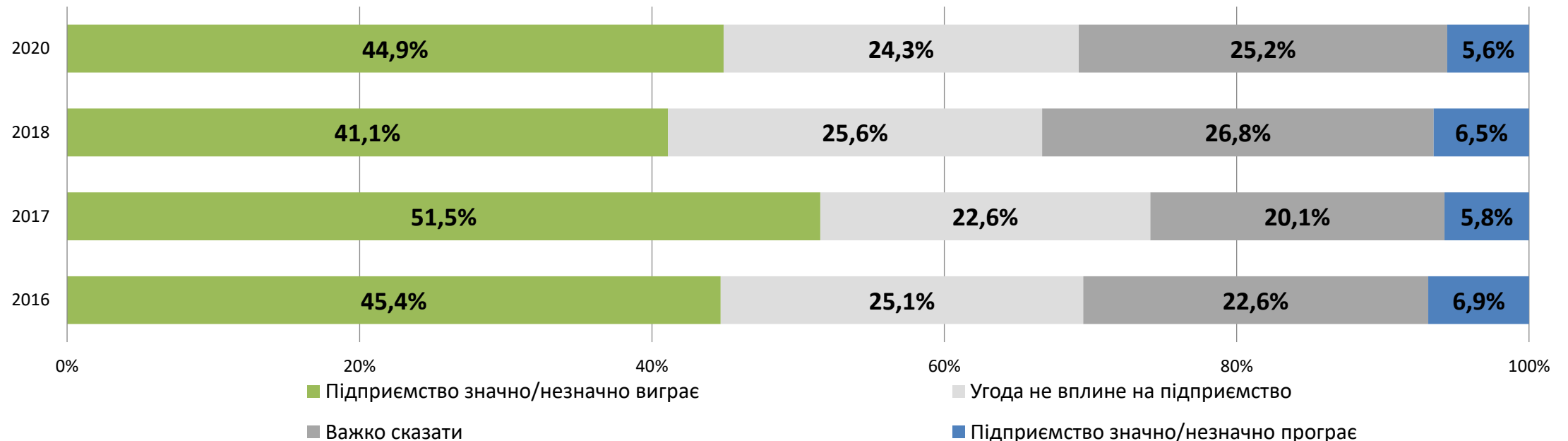

Очікуваний вплив Угоди (загальна оцінка)

Частка підприємств, які вважають, що їхнє підприємство виграє від Угоди впродовж найближчих п'яти років, у 2020 році зроста порівняно з 2018 роком

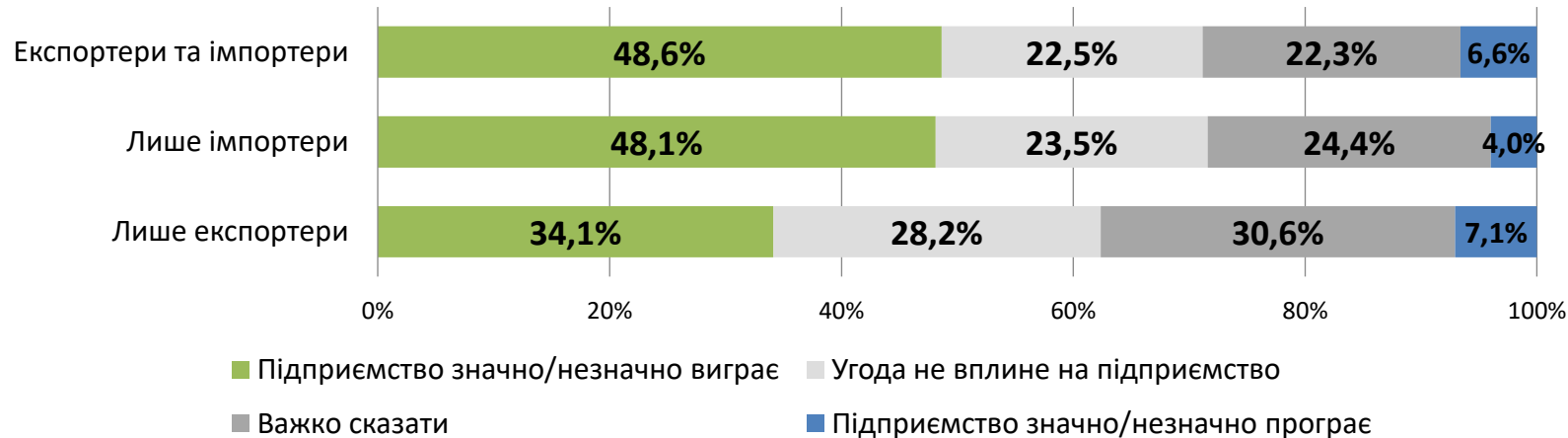
- Однак підприємства досі залишаються менш оптимістичними порівняно з результатами 2016 та 2017 років
- Частка респондентів, котрі очікують негативний вплив, залишається майже незмінною з 2016 року

Очікуваний вплив за роками, % опитаних

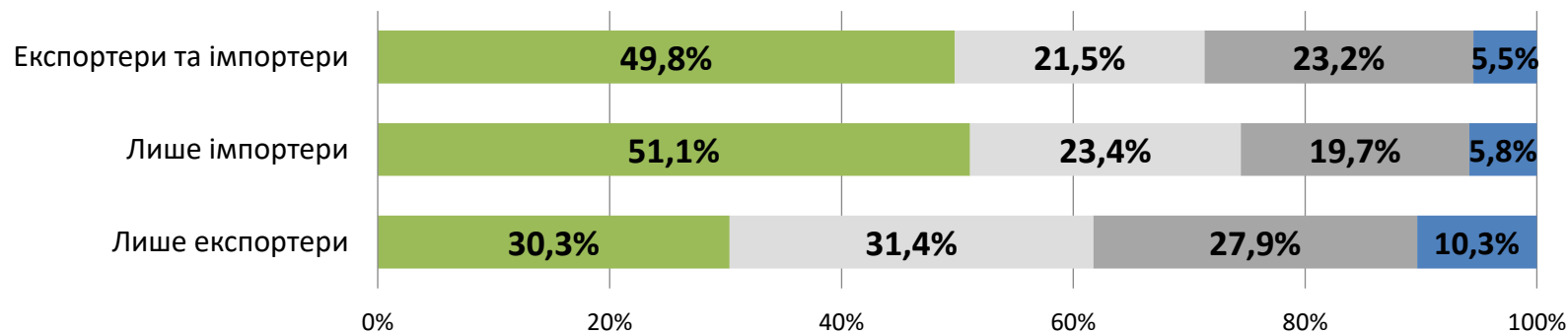

Очікуваний вплив Угоди (за видом ЗЕД)

2020 рік, % опитаних

2016 рік, % опитаних

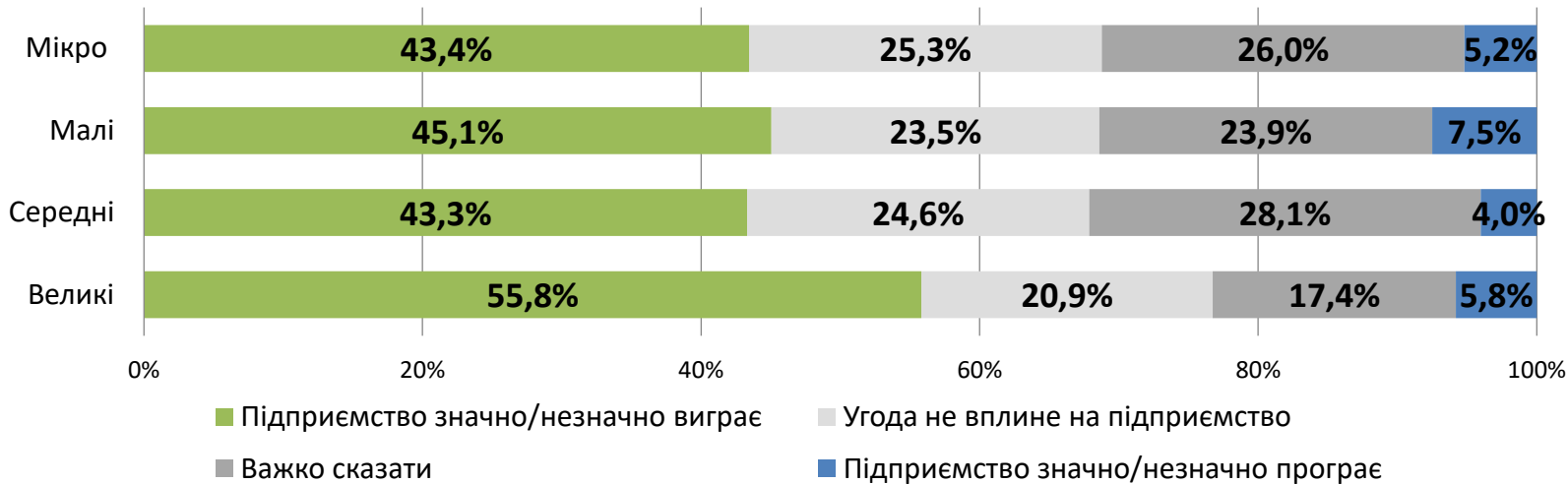

- Підприємств, які займаються лише експортом, мають **найменш позитивні очікування**
- Водночас майже **кожен другий** представник підприємств, що **імпортують**, або водночас експортують та імпортують, мають **позитивні очікування**
- Серед **експортерів** найвища частка респондентів, котрі **не очікують впливу** Угоди на підприємство
- У 2020 році частка позитивних очікувань **експортерів перевищує показник 2016 року**
- **Рівень позитивних очікувань** підприємств, які **імпортують**, або поєднують експорт та імпорт, **нижчий** ніж у 2016 році

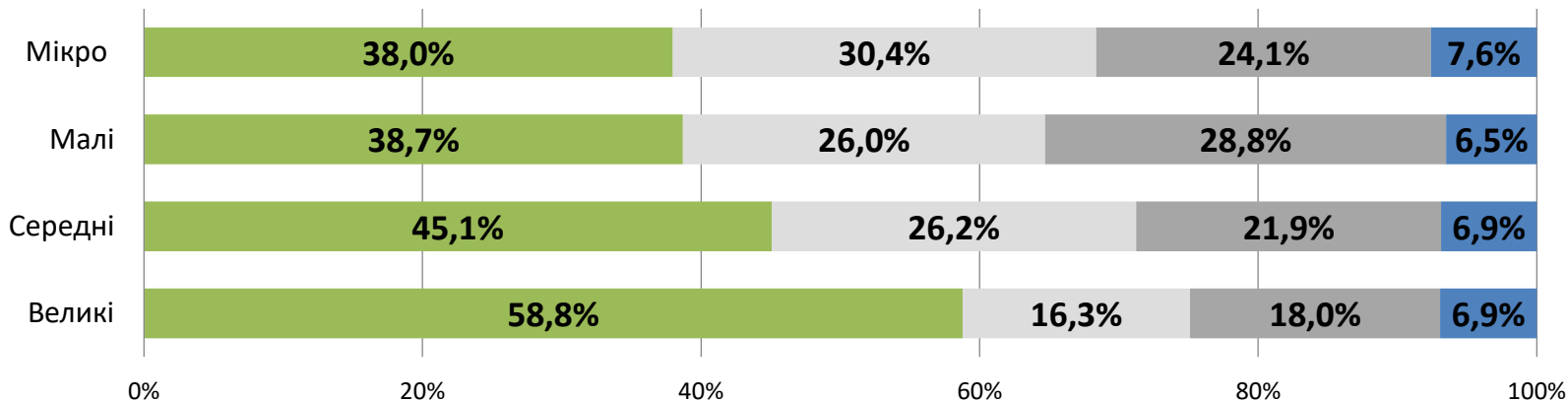

Очікуваний вплив Угоди (за розміром підприємств)

2020 рік, % опитаних

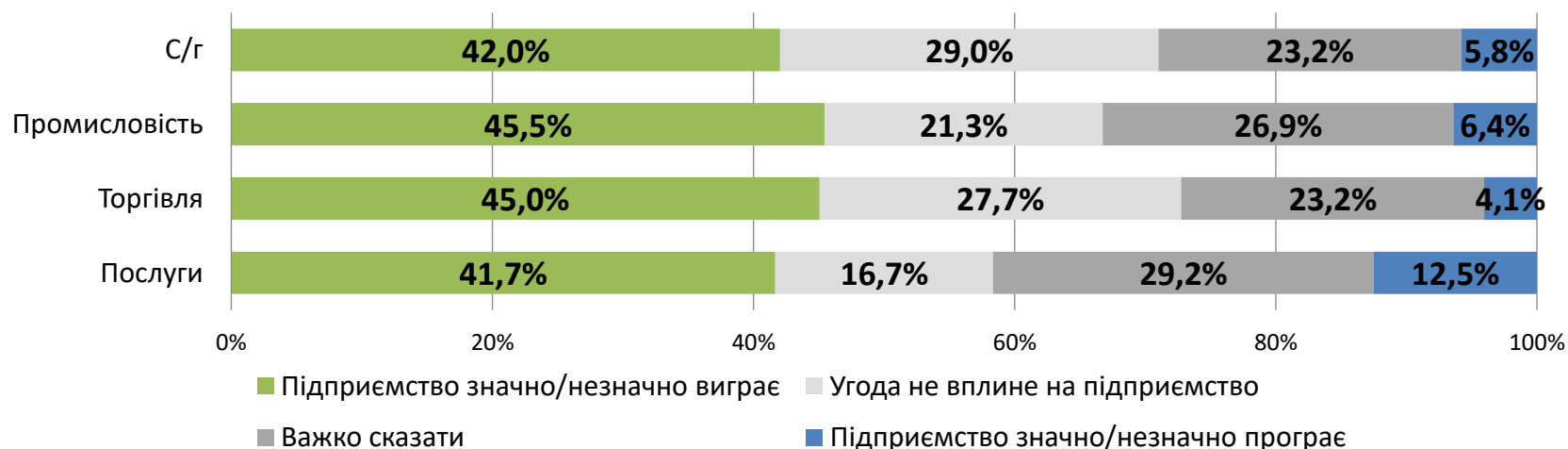
2016 рік, % опитаних

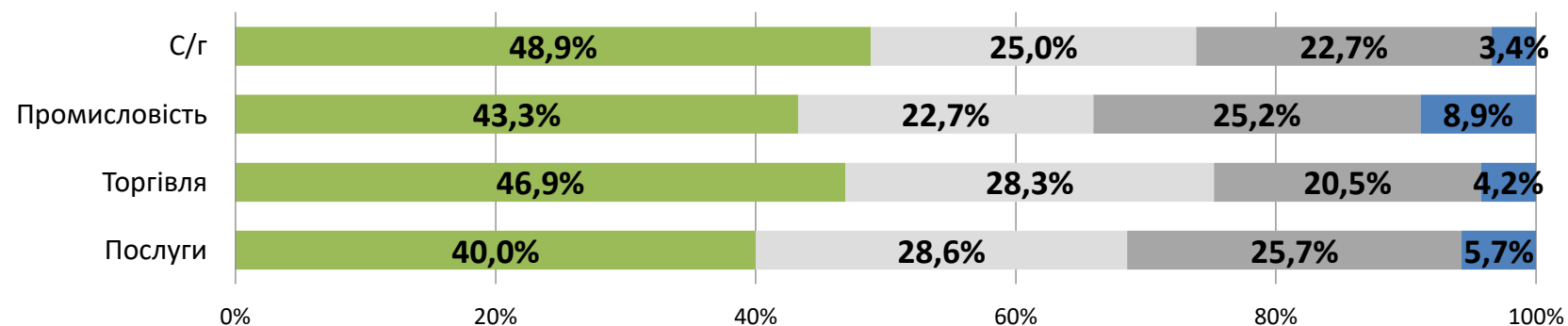
- Підприємства **великого** розміру мають **найбільш оптимістичні** очікування
- Серед представників **МСП** рівень невизначеності вищий ніж серед великих підприємств
- Частка **позитивних очікувань** є майже **однаковою** для підприємств різних розмірів серед **МСП**
- **Порівняно з 2016 роком**, зменшилася частка позитивних очікувань серед великого та середнього бізнесу, однак зросла серед малого та мікро

Очікуваний вплив Угоди (за секторами)

2020 рік, % опитаних

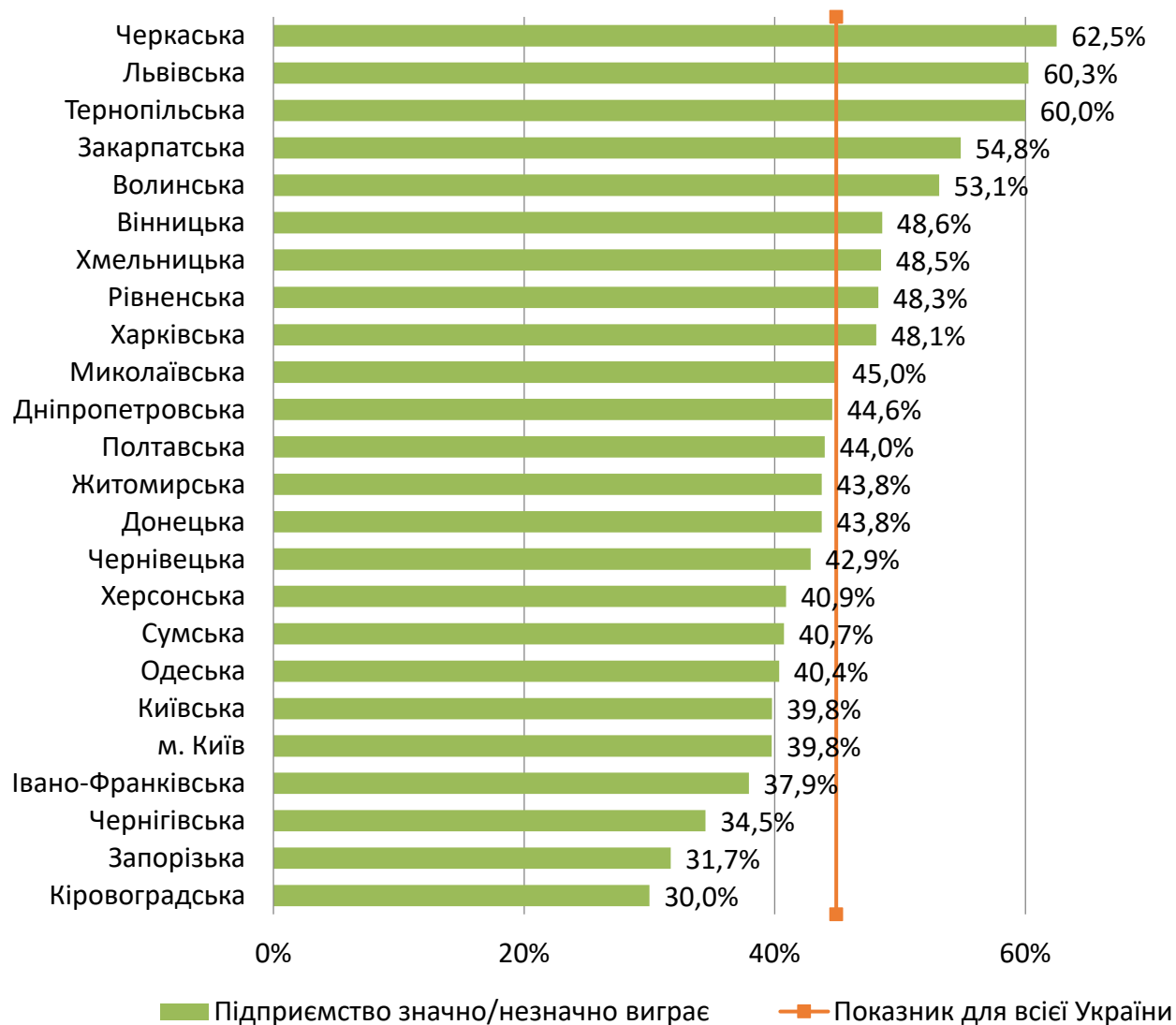

2016 рік, % опитаних

- Рівень позитивних оцінок **майже не відрізняється між секторами**, однак частка позитивних оцінок вища у промисловості та торгівлі
- У **сільському господарстві найвища** частка опитаних, котрі вважають, що Угода **не вплине**
- У **сфері послуг найвища** частка респондентів, котрі мають **негативні** очікування
- Порівняно з 2016 роком, майже **не змінилася** частка позитивних очікувань у **послугах, торгівлі та промисловості**
- У **сільському господарстві** частка позитивних очікувань зменшилася майже на 7 в. п.

Очікуваний позитивний вплив Угоди у регіонах

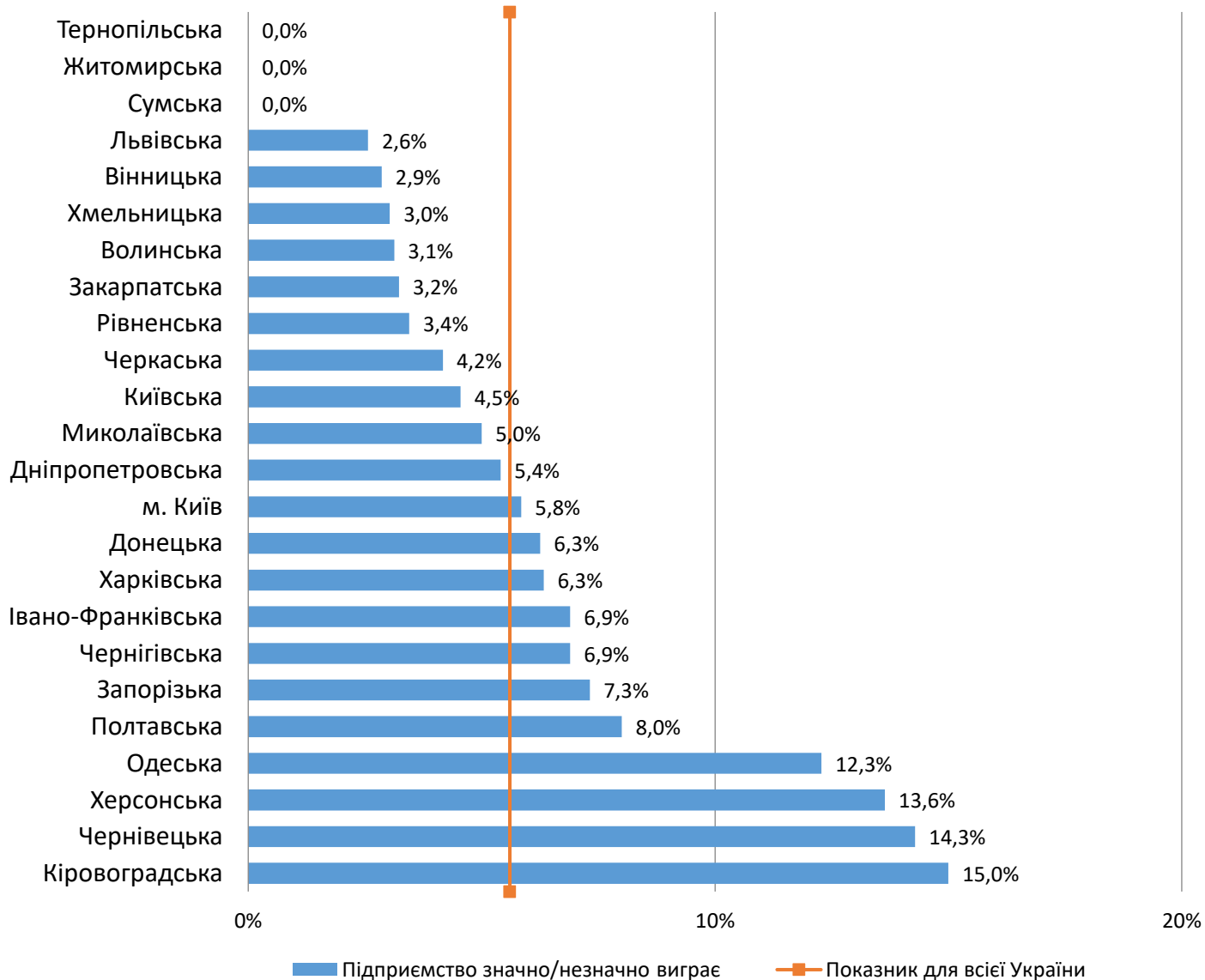

- Учасники ЗЕД Черкаської, Львівської та Тернопільської областей мають **найбільш позитивні очікування** щодо впливу Угоди: повідомили майже 2/3 опитаних
- **Найменша частка** підприємств, які очікують позитивних результатів, у Кіровоградській, Запорізькій та Чернігівській областях (близько третини опитаних)

Примітка: Луганську область не включено до порівняння через недостатню наповнюваність

80% підвибірки

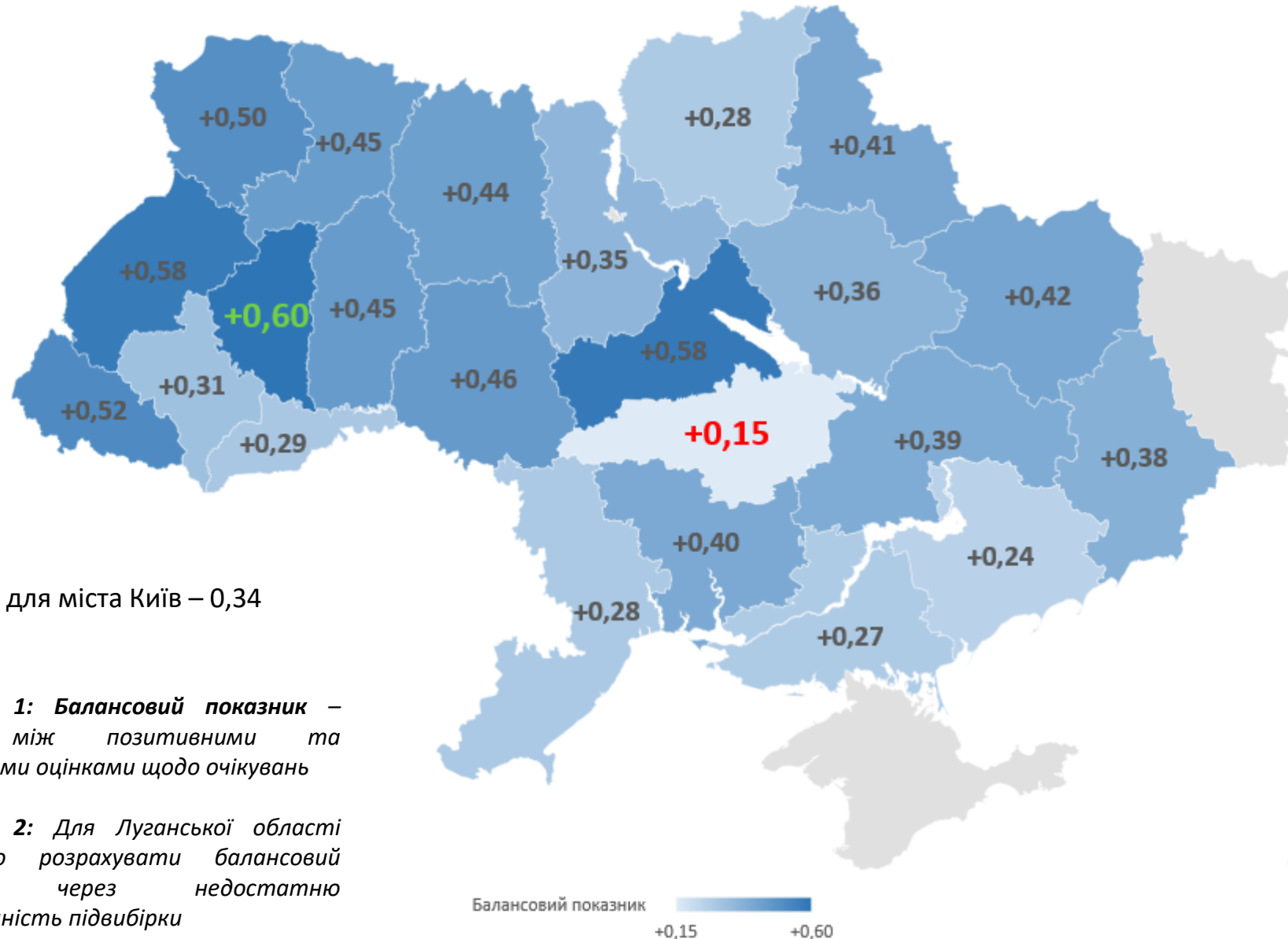
Очікуваний негативний вплив Угоди у регіонах

- У Тернопільській, Житомирській та Сумській областях **відсутні** респонденти, котрі б передбачали **негативний вплив** на їхні підприємства
- **В половині регіонів** негативні очікування мають 5% і менше респондентів
- У Кіровоградській області **найвища частка респондентів, які очікують негативного впливу – 15,0%**
- **Також висока частка** очікуваних негативних оцінок у Чернівецькій, Херсонській та Одеській областях (більше 10%)

Примітка: Луганську область не включено до порівняння через недостатню наповнюваність підвибірки

Балансовий показник очікувань щодо впливу Угоди у регіонах

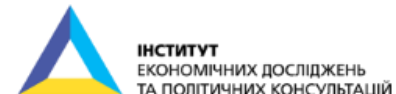
- **Найвищий** балансовий показник очікувань у Тернопільській області
- **Найнижчий** показник – у Кіровоградській області
- **Високі значення** балансового показника переважно у західних та центральних регіонах

Примітка 1: Балансовий показник – різниця між позитивними та негативними оцінками щодо очікувань

Примітка 2: Для Луганської області неможливо розрахувати балансовий показник через недостатню наповнюваність підвибірки

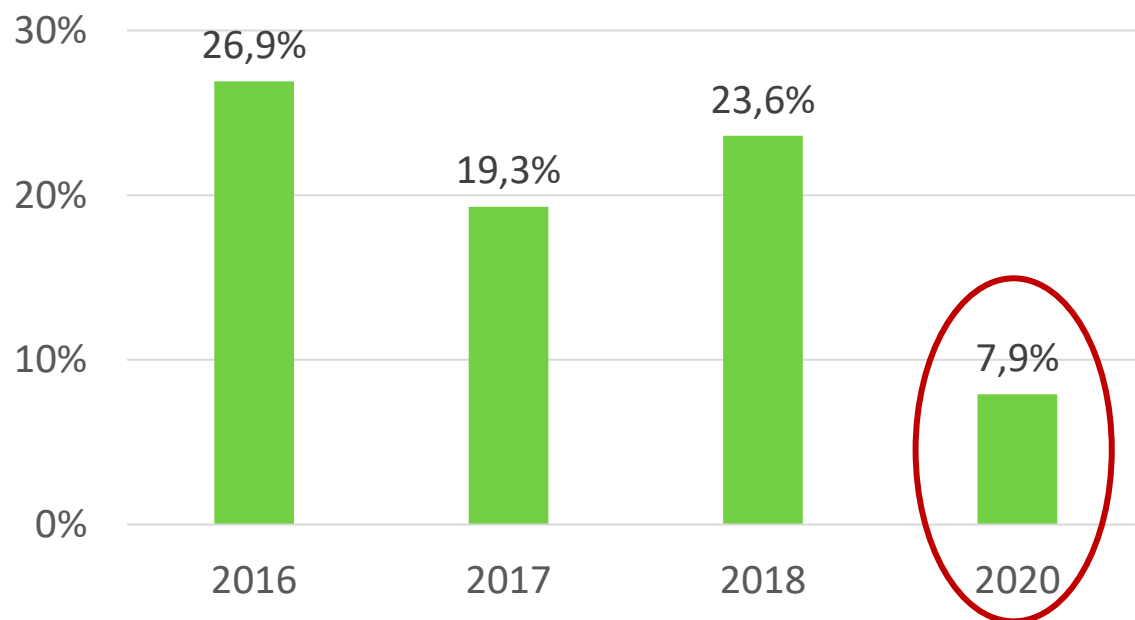
ПЕРЕШКОДИ ПРИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Наявність перешкод при експорті

Частка експортерів, що стикалися з перешкодами, % опитаних експортерів

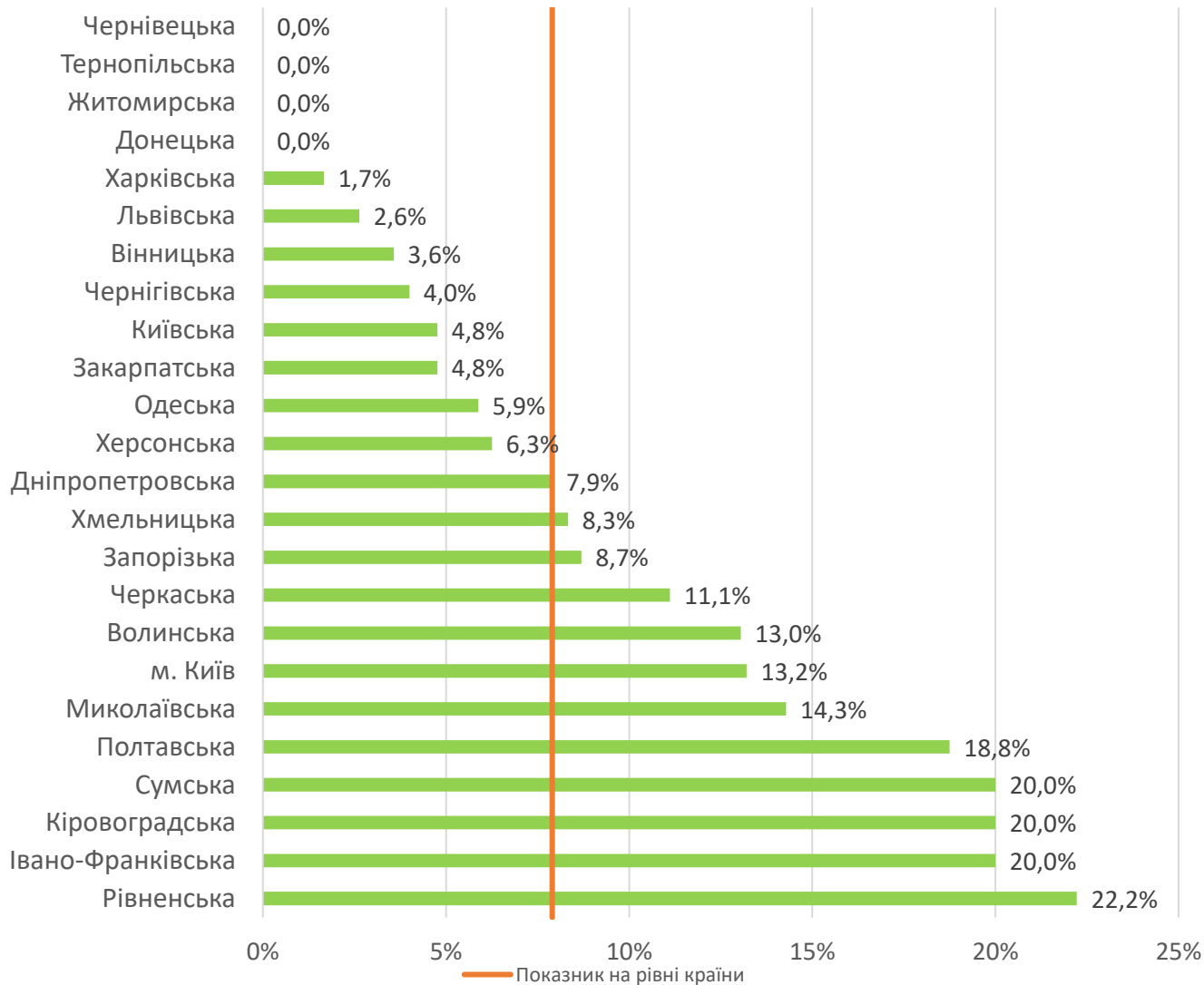

Показник наявності перешкод при експорті найнижчий за всі хвилі дослідження з 2016 року

- **Наявність** перешкод майже **не відрізняється** для підприємств, які лише експортують, або поєднують експорт та імпорт
- **Великі** та **малі** підприємства (10,4% та 10,7%) **частіше** повідомляють про перешкоди при експорті порівняно з мікро (8,1%) та середніми (4,1%)
- У галузевому розрізі **найчастіше** мають справу з перешкодами при здійсненні експорту підприємства **сфери послуг** (22,6%)

Наявність перешкод при експорті за регіонами

Стикалися з перешкодами, % опитаних

- У чотирьох регіонах відсутні скарги на наявність перешкод (Чернівецька, Тернопільська, Житомирська та Донецька області)
- Найчастіше про наявність перешкод повідомляють експортери з Рівненської, Сумської, Кіровоградської, Івано-Франківської та Полтавської областей (кожен п'ятий опитаних)

Примітка: Луганську область не включено до порівняння через недостатню наповнюваність підвибірки

Рейтинг перешкод при експорті

Топ-10 перешкод серед тих, у кого були перешкоди, %

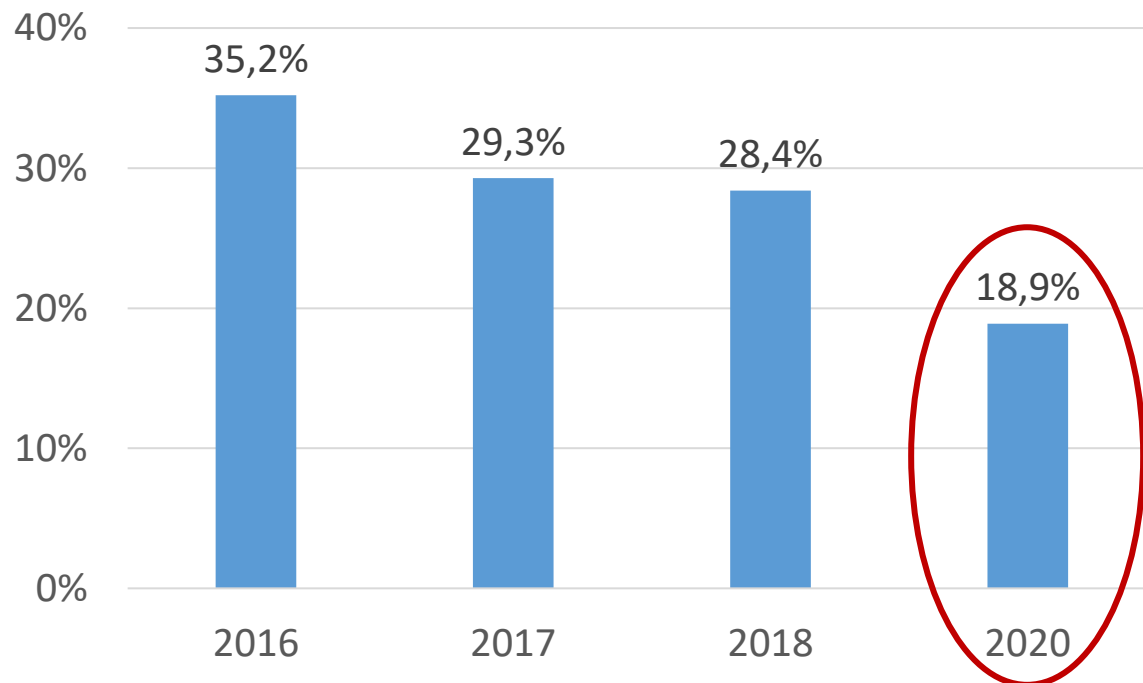
- **Головними перешкодами** є відсутність спрощених правил визначення походження товару та тривале очікування оформлення експорту на митниці
- Вказані проблеми **вперше** посіли **першу сходинку** у рейтингу перешкод при експорті
- Проблема **неякісної інфраструктури** стала **менш актуальною** (7-ме місце): у 2017 та 2018 роках посідала першу сходинку
- **Корупція** **вперше** увійшла до **топ-5** перешкод при експорті: частка зростала кожної хвили опитування, починаючи з 2016 року

Примітка 1: В дужках позначено позицію перешкоди у рейтингу 2018 року

Примітка 2: Порівняння перешкод за секторами та розміром підприємств неможливе через недостатню наповнюваність підвибірок

Наявність перешкод при імпорті

Частка імпортерів, що стикалися з перешкодами,
% опитаних імпортерів

Показник наявності перешкод при імпорті найнижчий за всі хвилі дослідження з 2016 року

- **Наявність** перешкод майже **не відрізняється** для підприємств, які лише імпортують, або поєднують експорт та імпорт
- **Великі** та **середні** підприємства (13,9% та 15,2% відповідно) **менш часто** повідомляють про проблеми при імпорті порівняно з малими та мікро (22,2% та 19,4%)
- Підприємства **сфери послуг** **найчастіше** повідомляють про перешкоди при здійсненні імпорту (30,8%)

Наявність перешкод при імпорті за регіонами

- Черкаська область – **єдиний регіон**, де **відсутні скарги** на перешкоди при імпорті
- **Найчастіше повідомляють** про перешкоди при імпорті підприємства з Миколаївської області (кожен третій опитаний)
- У Рівненській, Полтавській та Івано-Франківській області на перешкоди при імпорті **скаржаться більше чверті опитаних**

Примітка: Луганську область не включено до порівняння через недостатню наповнюваність підвибірки

Рейтинг перешкод при імпорті

Топ-10 перешкод серед тих, у кого були перешкоди, %

- **Головною перешкодою** є непрозорість визначення митної вартості товарів, що імпортуються (у 2018 році – топ-2 перешкода)
- **Майже третина** скаржаться на складність митного і податкового законодавства (у 2018 році – головна перешкода)
- **На третьому місці** рейтингу перешкод – високі ставки митних платежів (мито, ввізні платежі, ПДВ). Проблему у 2020 році вперше включені до рейтингу
- **Проблема корупції** не входить в топ-10 рейтингу перешкод. Про неї повідомляє кожен десятий, майже незмінний результат з 2016 року

Примітка 1: В дужках позначено позицію перешкоди у рейтингу 2018 року

Примітка 2: Порівняння перешкод за секторами та розміром підприємств неможливе через недостатню наповнюваність підвибірок

ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ОФІСУ З ПРОСУВАННЯ ЕКСПОРТУ

Чи поінформовані експортери про Офіс з просування експорту?

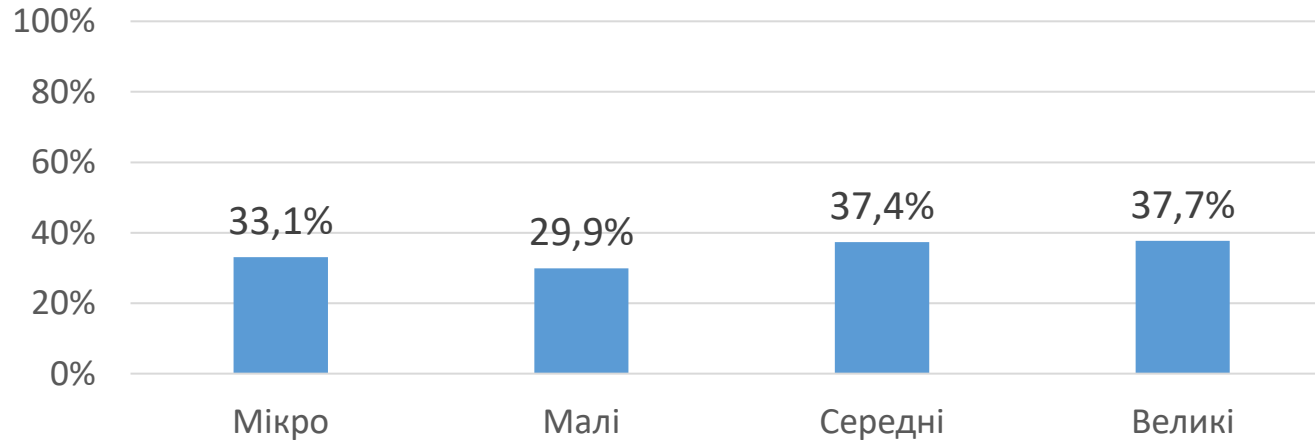
У 2020 році експортерам вдруге було запропоновано оцінити діяльність Офісу з просування експорту України, який у 2018 році було трансформовано з проекту підтримки експорту/консультативно-дорадчого органу в державну установу

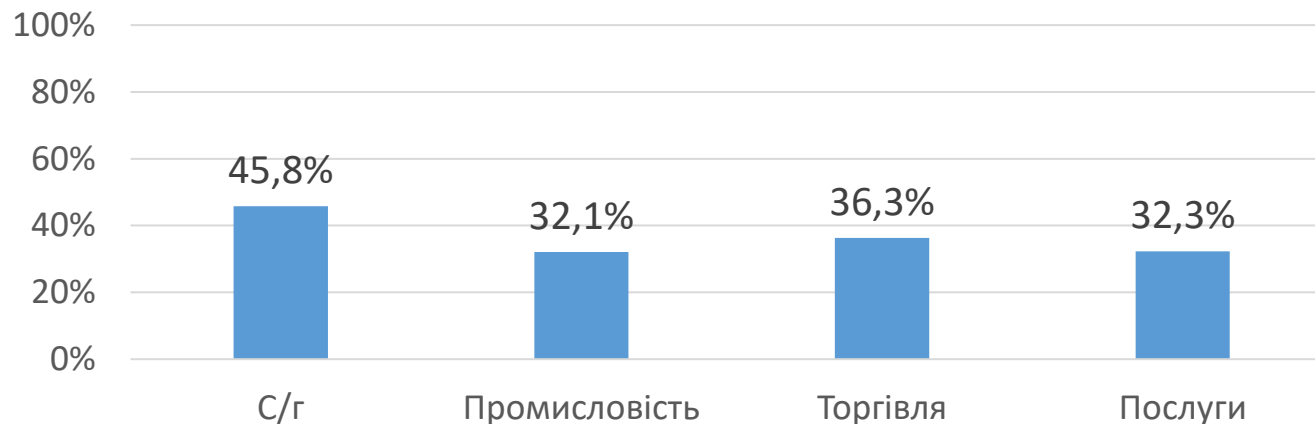
- У 2020 році **дві третини** (65,9%) експортерів **не знали** про існування Офісу з просування експорту
- **Рівень обізнаності** експортерів про Офіс з просування експорту **зріс** від 27,8% у 2018 році до 34,1% у **2020 році**
- Підприємства, які займаються **виключно експортом**, краще поінформовані (36,9%) про Офіс, ніж підприємства, які поєднують експорт та імпорт (32,1%)

Чи знають експортери про Офіс з просування експорту? (за типом підприємств)

За розміром підприємства, % опитаних

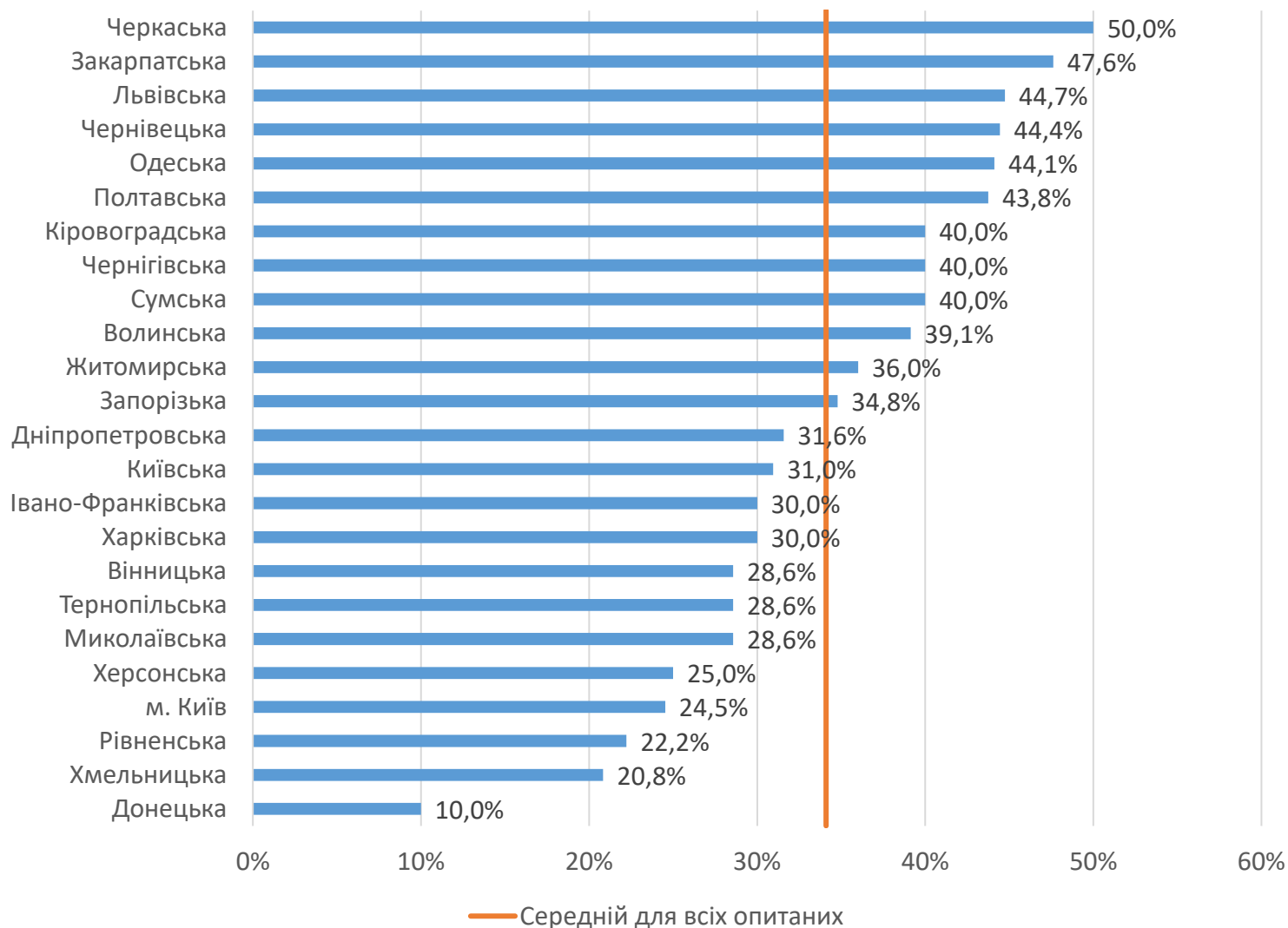

За сектором, % опитаних

- **Великі та середні підприємства краще поінформовані** про існування Офісу з просування експорту порівняно з мікро- та малими
- Серед представників **сільського господарства найвища частка** опитаних, що **знають** про існування офісу – 45,8%
- Підприємства з промисловості та сфери послуг поінформовані про Офіс гірше ніж всі експортери в цілому

Чи знають в регіонах про Офіс з просування експорту?

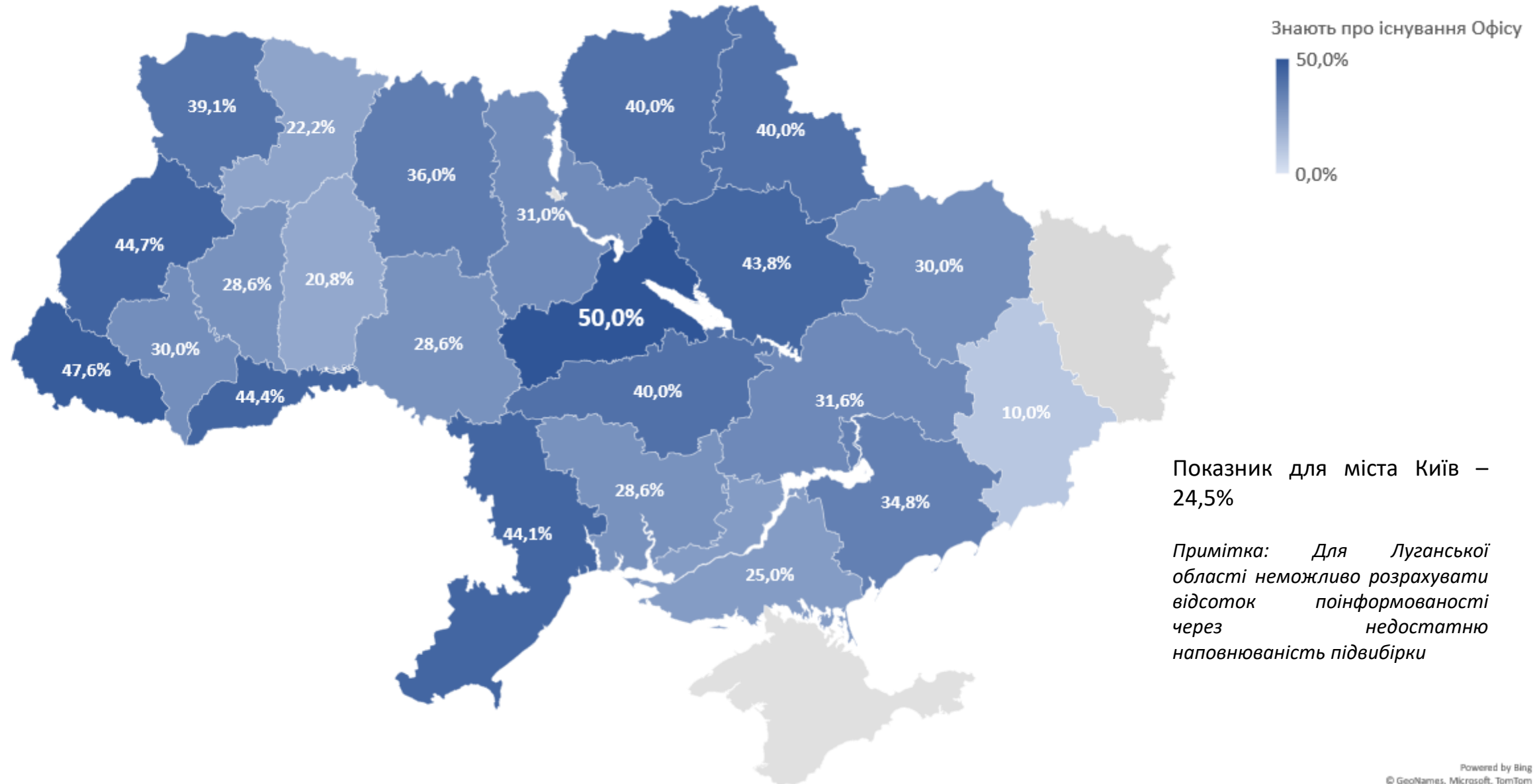

- У **Черкаській, Закарпатській, Львівській, Чернівецькій** та Одеській областях майже **кожен другий** експортер поінформований про існування Офісу з просування експорту
- Однак в **Донецькій області** поінформовані лише **кожен десятий**, а Рівненській – кожен п'ятий

Примітка: Для Луганської області неможливо розрахувати відсоток поінформованості через недостатню наповнюваність підвибірки.

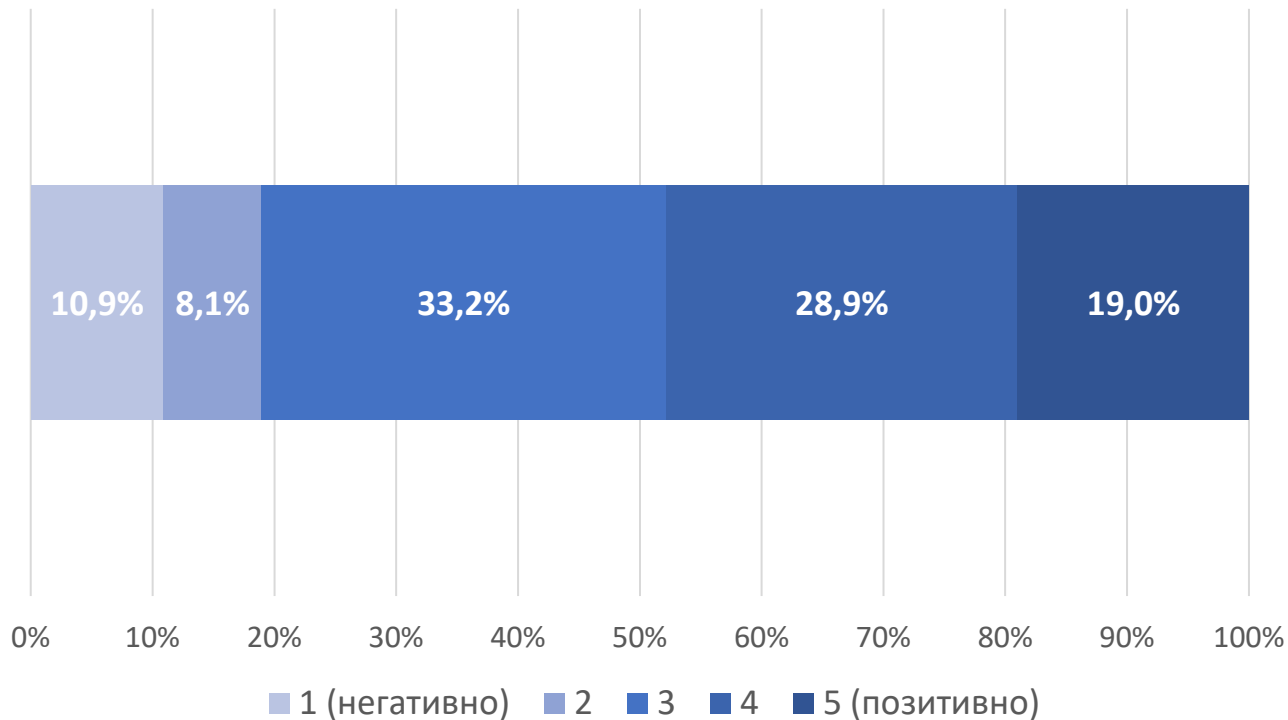
Поінформованість про Офіс на карті України

Powered by Bing
© GeoNames, Microsoft, TomTom

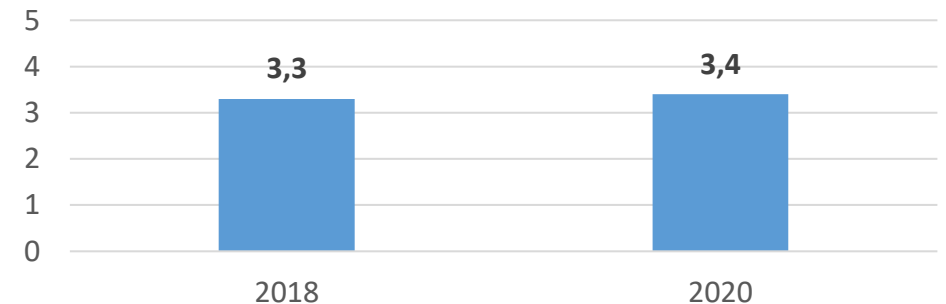
Як експортери оцінюють діяльність Офісу з просування експорту?

Розподіл оцінок діяльності
Офісу з просування експорту

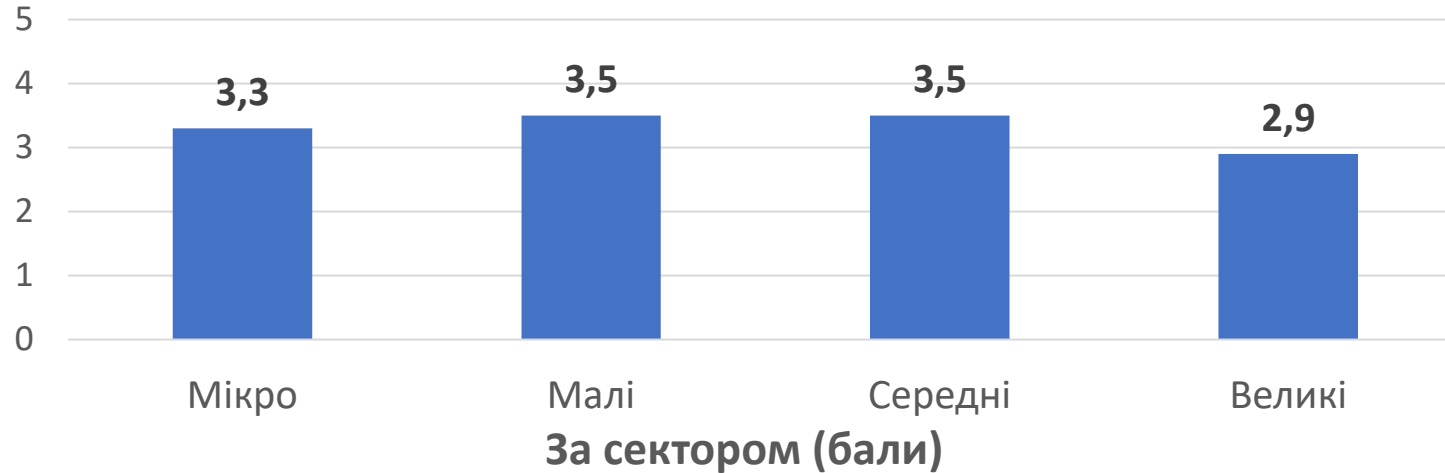
- Майже **половина респондентів** оцінили діяльність Офісу на 4 або 5 балів
- Лише **кожен десятий респондент** поставив діяльності Офісу 1 бал
- У 2020 році **середня оцінка** діяльності Офісу з просування експорту становить **3,4 бала** (у 2018 році — 3,3 бала) з 5
- Середня **оцінка є однаковою** як серед підприємств, які займаються **виключно експортом**, так і серед тих, які **поєднують експорт та імпорт**

Оцінка діяльності Офісу, за роками (бали)

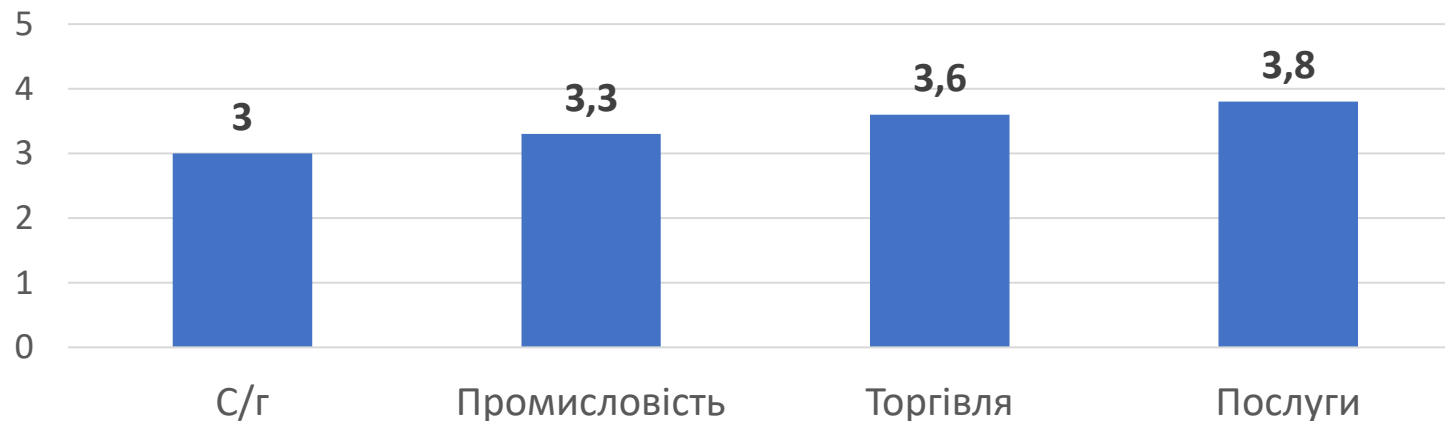

Як експортери оцінюють діяльність Офісу з просування експорту? (за розміром та сектором)

За розміром підприємств (бали)

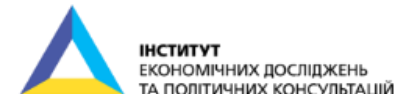
За сектором (бали)

- **Великі підприємства найнижче оцінюють** діяльність Офісу – в середньому на 2,9 бала з 5
- **Найкращі оцінки** Офісу – серед **малих та середніх** підприємств (3,5 бала)
- Підприємства **сфери послуг найкраще оцінюють** діяльність Офісу з просування експорту – в середньому на 3,8 бала
- **Найнижчі оцінки** поставили **сільськогосподарські** підприємства-експортери – в середньому 3,0 бала

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ПРО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (ЗЕД)

Джерела інформація про регулювання ЗЕД в Україні

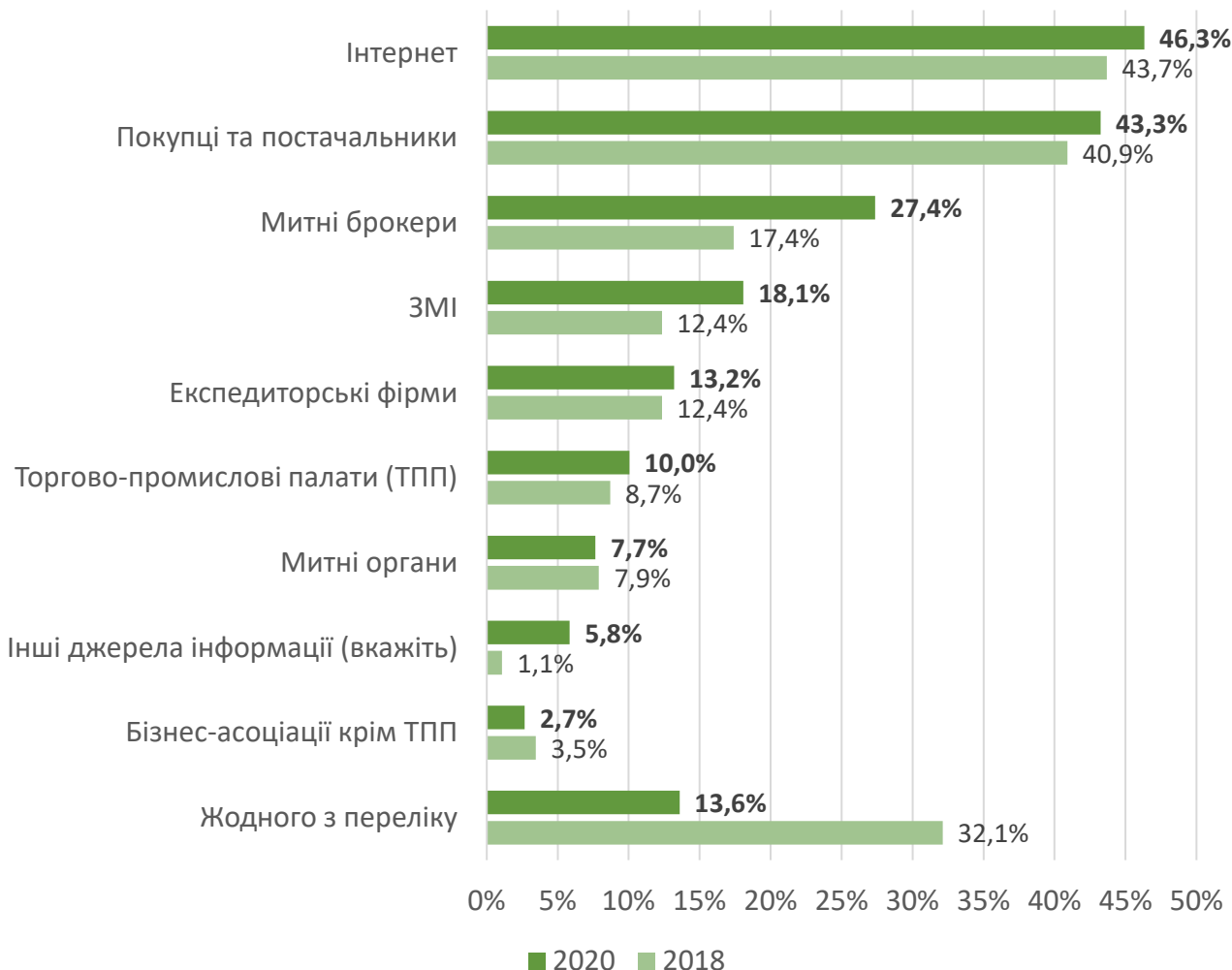
Джерела інформації, % опитаних

- **Інтернет** залишається **найбільш популярним** джерелом інформації про ведення бізнесу в Україні (як і у 2017 та 2018 роках)
- **Інтернет** є **головним джерелом** інформації для підприємств **більшості типів**
- **Митні брокери** є **єдиним джерелом**, яке **найбільш популярне** саме **серед імпортерів**
- **Зі збільшенням розміру** підприємства зростає **популярність** усіх **джерел** інформації (окрім митних брокерів)
- **Жодним із джерел** не користуються лише **1,5%** опитаних

Джерела інформація про регулювання ЗЕД в країнах-партнерах

Джерела інформації, % опитаних

- **Інтернет** головне джерело для отримання інформації про ведення бізнесу в країнах-партнерах
- Також майже **кожен другий** респондент отримує інформацію від **покупців та постачальників**
- **Експортери** **найчастіше** використовують інформацію від **покупців та постачальників**, інтернет лише на другій позиції
- **Зі збільшенням розміру підприємства зростає популярність** більшості **джерел** інформації (окрім митних брокерів)
- У секторі **торгівлі** найпопулярнішим джерелом інформації є **покупці та постачальники**
- **13,6%** респондентів **не користуються жодним** зі зазначених джерел інформації

Джерела інформація про регулювання ЗЕД в країнах-партнерах та в Україні: порівняння

Джерела інформація, % опитаних

- Учасники ЗЕД **найчастіше** використовують **Інтернет**, однак більш активно — для пошуку інформації про регулювання ЗЕД в Україні
- **Митні брокери** на другому місці за популярністю при пошуку інформації про регулювання ЗЕД в Україні
- **Покупці та постачальники** є другим найбільш важливим джерелом інформації про регулювання ЗЕД в країнах-партнерах
- Учасники ЗЕД більш часто використовують **ЗМІ, ТПП, бізнес-асоціації та експедиторські фірми** при пошуку інформації про ведення ЗЕД в Україні, ніж закордоном
- При пошуку інформації про регулювання ЗЕД закордоном, респонденти більш часто не використовують **жодних джерел**

Частота використання джерел про регулювання ЗЕД

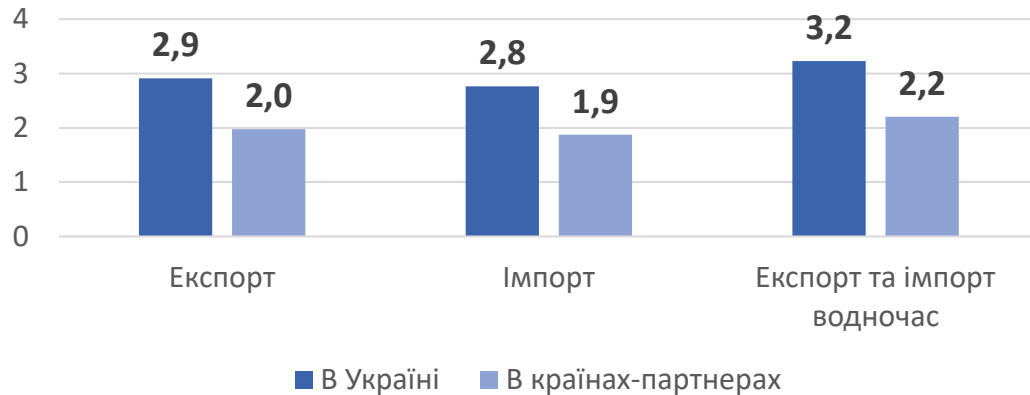

- В середньому учасники ЗЕД користуються **більшою кількістю** джерел для отримання інформації про регулювання ЗЕД в **Україні** ніж в країнах-партнерах
- Порівняно з **2018 роком**, учасники ЗЕД почали використовувати в середньому **меншу кількість джерел** для отримання інформації
- Така **зміна** може **свідчити** про більш концентроване **використання перевірених джерел**
- **Середня кількість** джерел про ЗЕД в **Україні** зменшилася з 3,6 одиниць у 2018 році до 3 одиниць у 2020 році
- **Середня кількість** джерел щодо ЗЕД в **країнах-партнерах** зменшилася з 2,2 до 2 одиниць

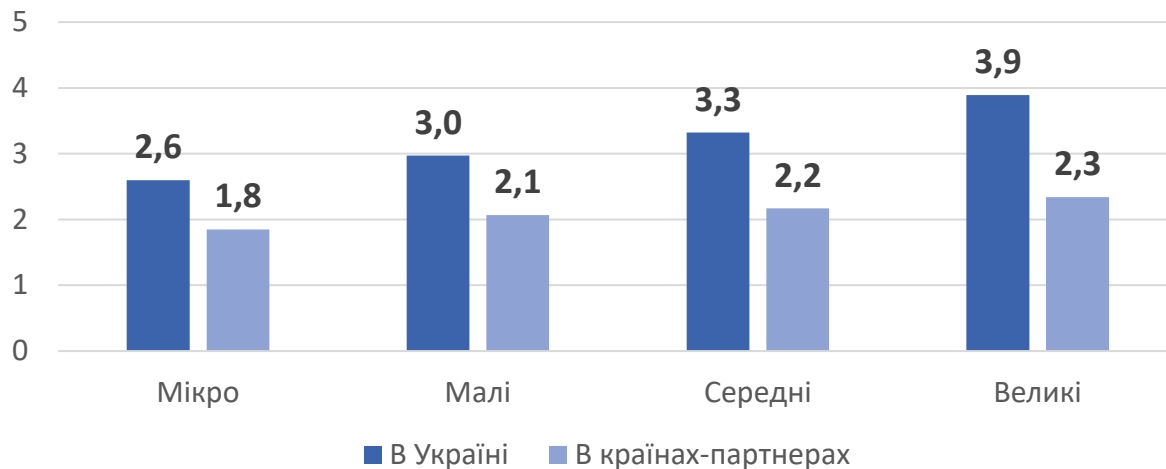
Частота використання джерел про регулювання ЗЕД

Кількість джерел, за видом ЗЕД (од.)

- Підприємства, які **поєднують експорт та імпорт**, в середньому користуються **більшою** кількістю джерел для пошуку інформації
- **Зі зростанням розміру підприємства зростає кількість джерел**, які використовуються
- **Промислові підприємства більш активно використовують різні види джерел** ніж представники інших секторів

Кількість джерел, за розміром підприємств (од.)

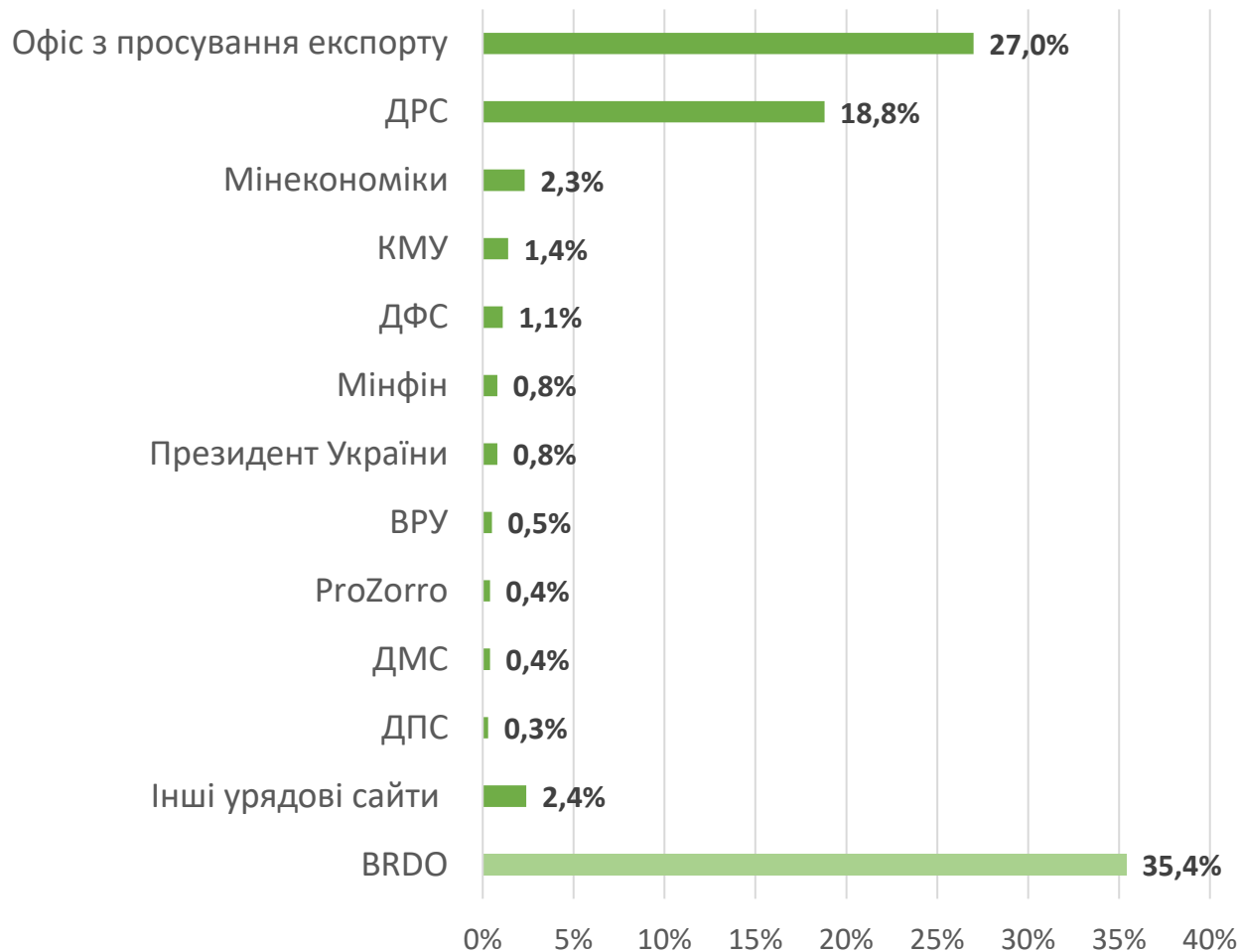

Кількість джерел, за сектором (од.)

Поінформованість про урядові портали

Не знають про існування сайту, % опитаних

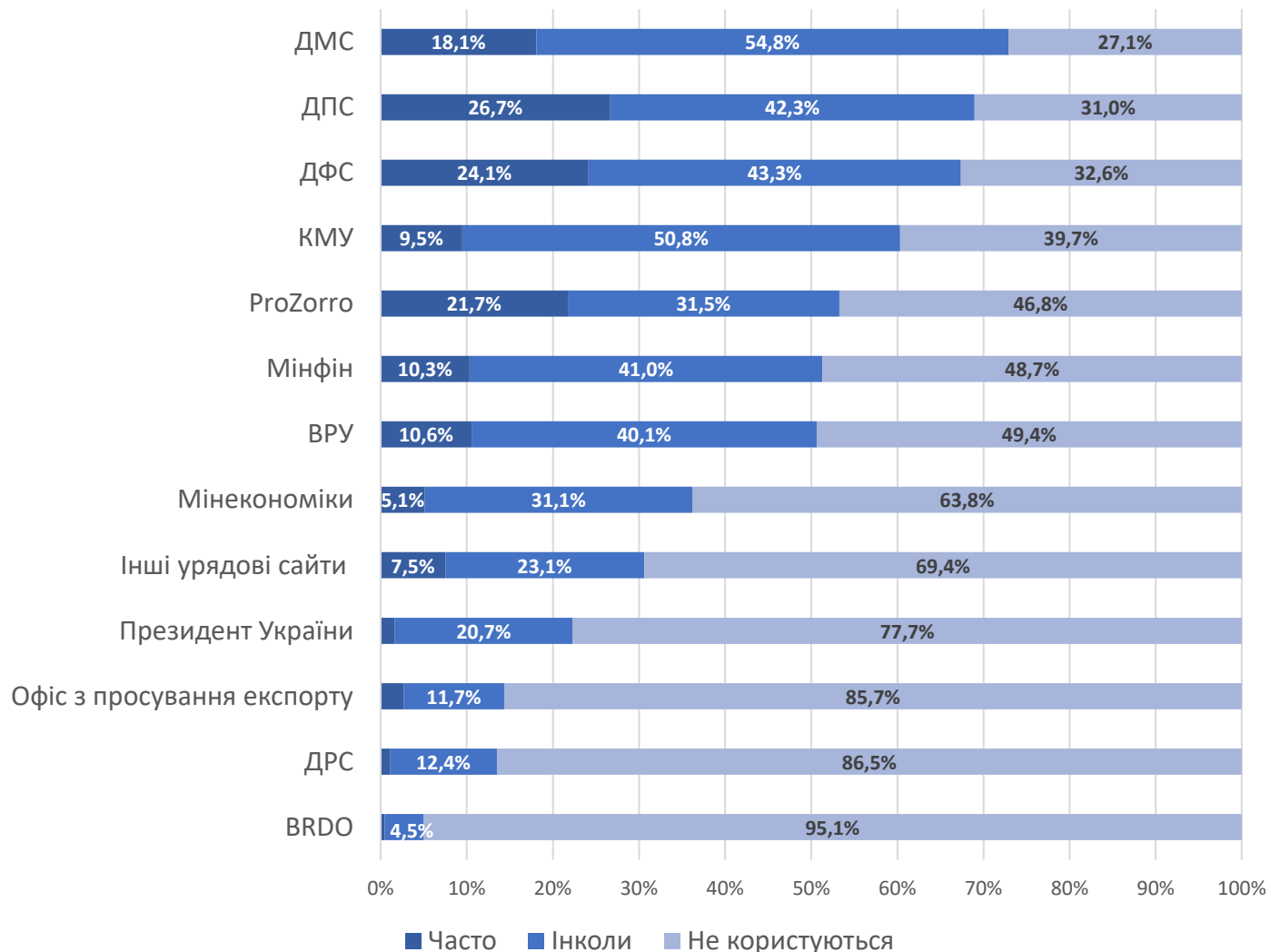

- Про **більшість** урядових сайтів не знають лише **1-2%** опитаних
- Таким чином респонденти добре поінформовані про існування більшості урядових сайтів
- Однак **кожен п'ятий** опитаних не знає про сайт **ДРС**, а **кожен четвертий** – про сайт **Офісу з просування експорту**

Примітка: Для аналізу також включено сайт Офісу ефективного регулювання (BRDO), який є неурядовою структурою, націленою на покращення умов ведення бізнесу, але був створений за ініціативою Мінекономіки

Використання урядових порталів

Розподіл відповідей серед тих, хто користується урядовими сайтами

- **Найчастіше** підприємці користуються сайтами **ДМС** та **ДПС**
- **Найменш популярними** є сайти **ДРС** та **Офісу з просування експорту**
- Підприємства **великого та середнього розміру частіше** користуються **більшістю урядових сайтів**
- Сайт **ProZorro** **більше популярний серед малого та мікробізнесу**

Примітка: Для аналізу також включено сайт Офісу ефективного регулювання (BRDO), який є неурядовою структурою, націленою на покращення умов ведення бізнесу, але був створений за ініціативою Мінекономіки

УЧАСТЬ В БІЗНЕС-АСОЦІАЦІЯХ

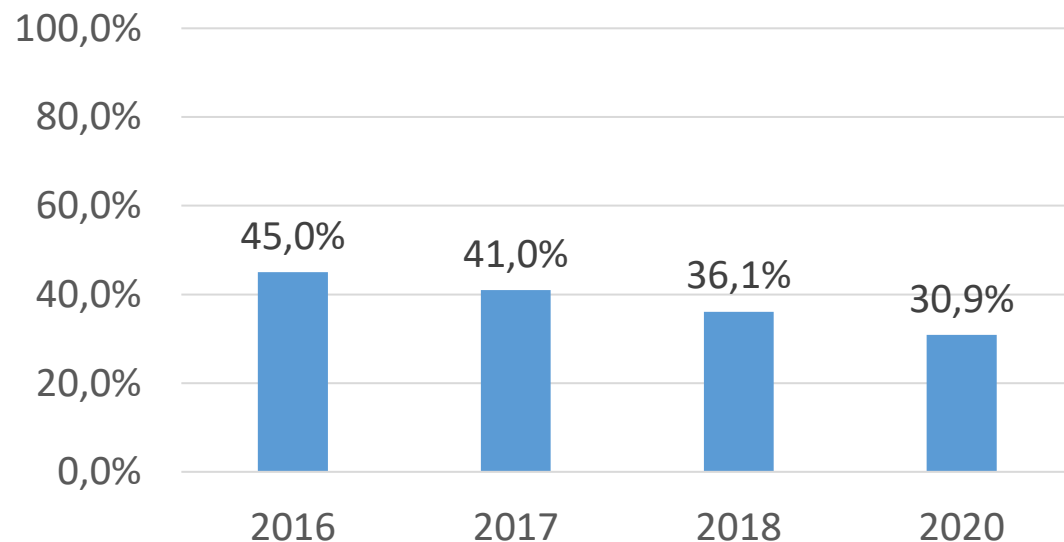

Спрощення процедур торгівлі в Україні 2020: Угода про асоціацію, перешкоди ЗЕД та роль бізнес-асоціацій

Чи є підприємства членами бізнес-асоціацій?

Підприємствам було поставлено питання про те, чи є вони членами хоча б однієї бізнес-асоціації, включаючи торгово промислові палати, спілки роботодавців, спілки малих підприємств тощо

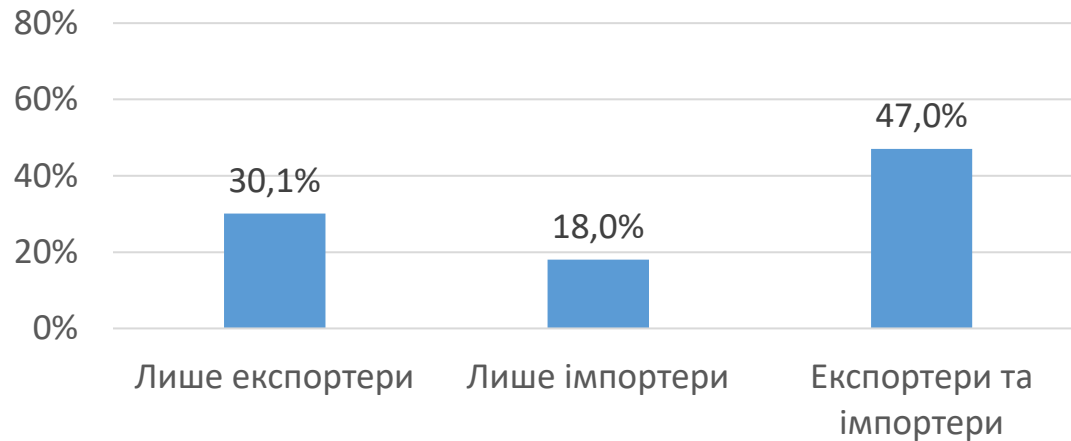
Членство в бізнес-асоціаціях за роками, % опитаних

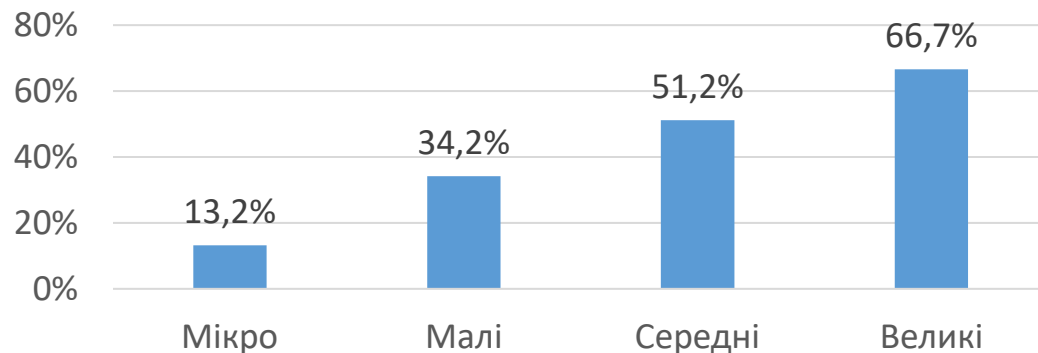
- У 2020 році **майже третина (30,9%)** підприємств-учасників ЗЕД були **членами хоча б однієї бізнес асоціації**
- **Частка** підприємств, які є членами бізнес-асоціацій, **зменшувалася** під час кожної хвили дослідження
- Порівняно з 2016 роком, частка підприємств, які є членами бізнес-асоціацій, **зменшилася на третину**
- **Експортери та імпортери** можуть більш активно брати участь в бізнес-асоціаціях ніж інші підприємства. Згідно з результатами Індексу конкурентоспроможності міст 2019-2020 USAID, членами бізнес-асоціацій були **11,5%** респондентів

Чи є підприємства членами бізнес-асоціацій?

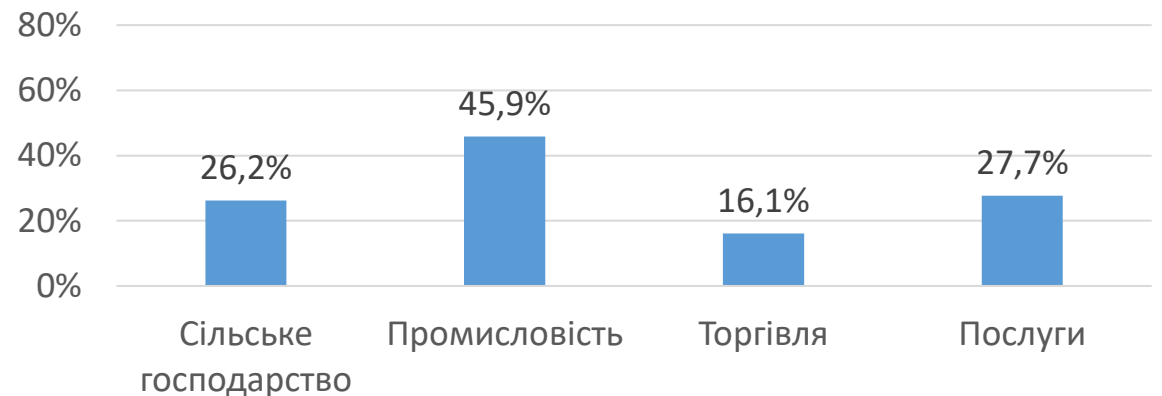
Члени бізнес-асоціацій, за видом ЗЕД,
% опитаних

Члени бізнес-асоціацій, за розміром,
% опитаних

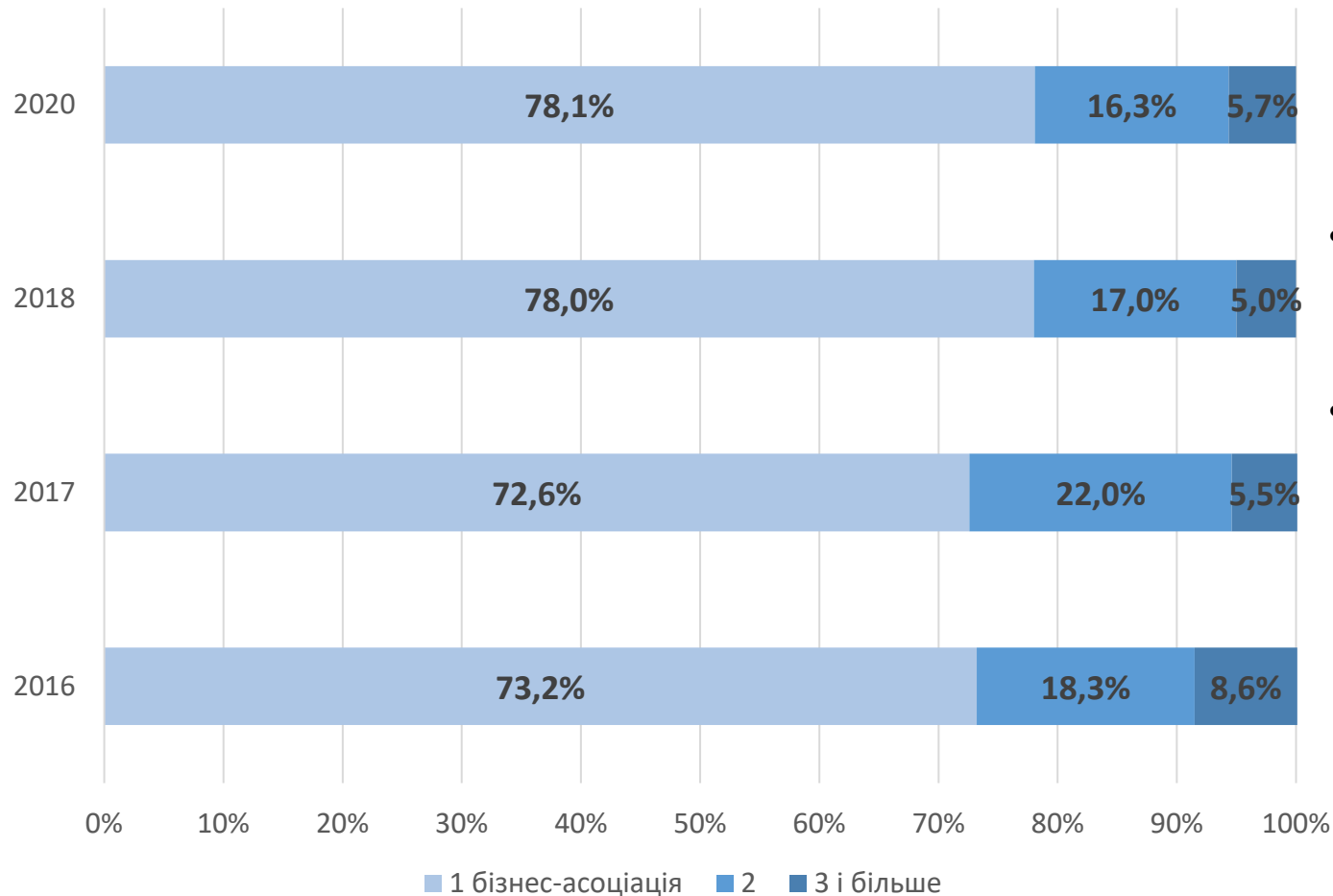
Члени бізнес-асоціацій, за сектором,
% опитаних

- Підприємства, які **поєднують експорт та імпорт, частіше** є членами бізнес-асоціацій (кожне другий респондент)
- Лише **кожен п'ятий імпортер** є членом бізнес-асоціації
- Зі **зростанням розміру** підприємства **зростає ймовірність членства** в бізнес-асоціаціях
- **Промислові** підприємства є членами бізнес-асоціацій в декілька разів **частіше** ніж підприємства інших секторів

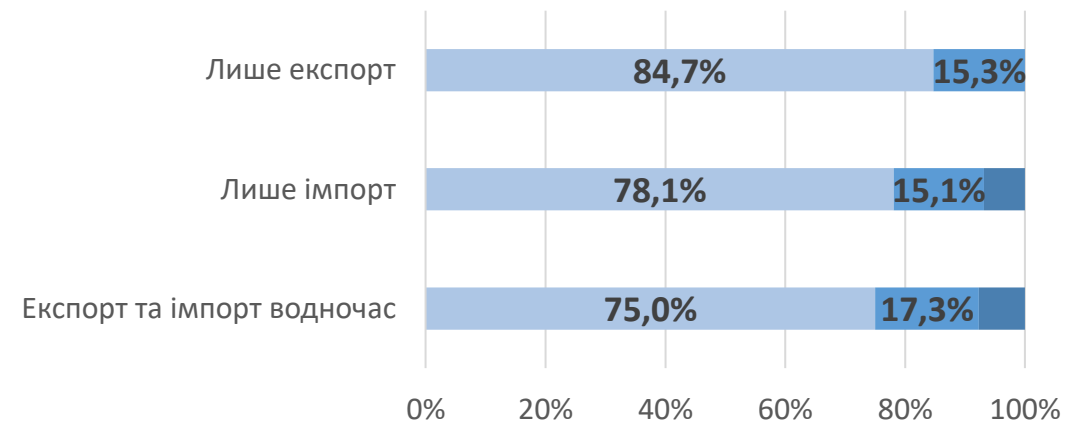
У скількох бізнес-асоціаціях беруть участь підприємства?

За роками, % опитаних

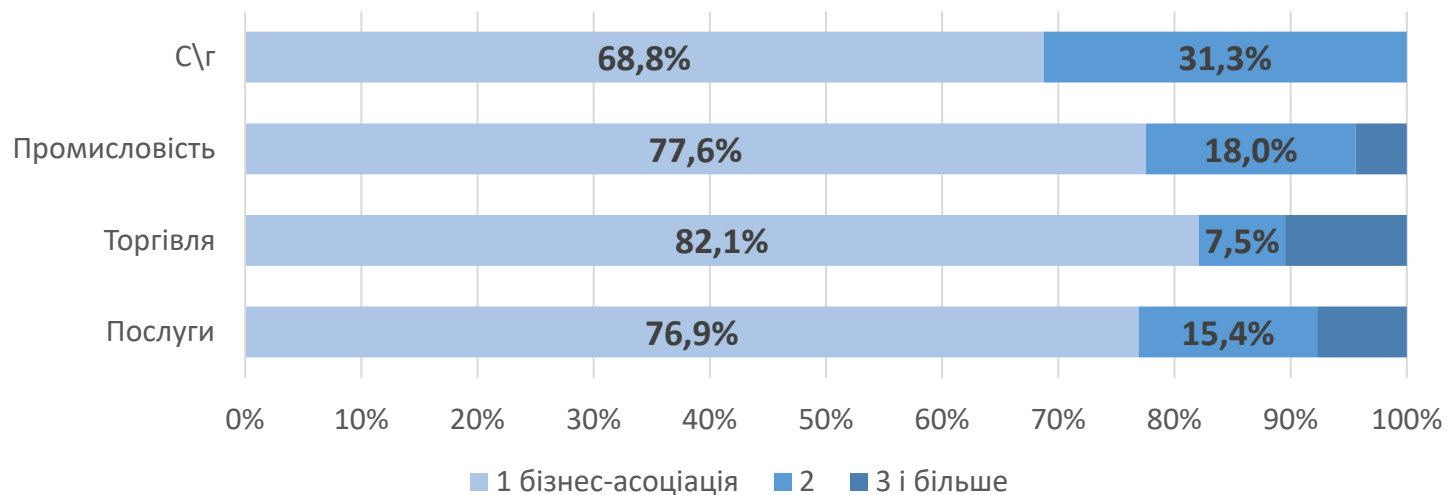
- **Більшість підприємств беруть участь лише в одному** діловому об'єднанні, включаючи торгово-промислові палати, спілки роботодавців, спілки малих підприємств тощо (як і в попередні роки)
- **Порівняно з 2016 роком**, учасники ЗЕД більш часто беруть участь лише в одній бізнес-асоціації
- **Експортери беруть участь лише в 1-2 асоціаціях**, тоді як **імпортери** можуть брати участь також в 3 і більше

За видом ЗЕД, % опитаних

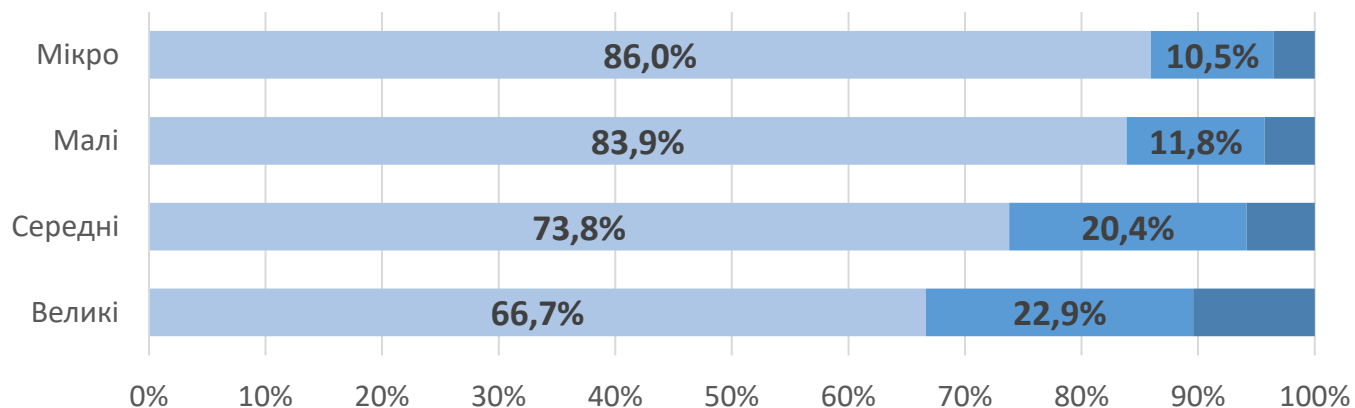

У скількох бізнес-асоціаціях беруть участь підприємства?

За сектором, % опитаних

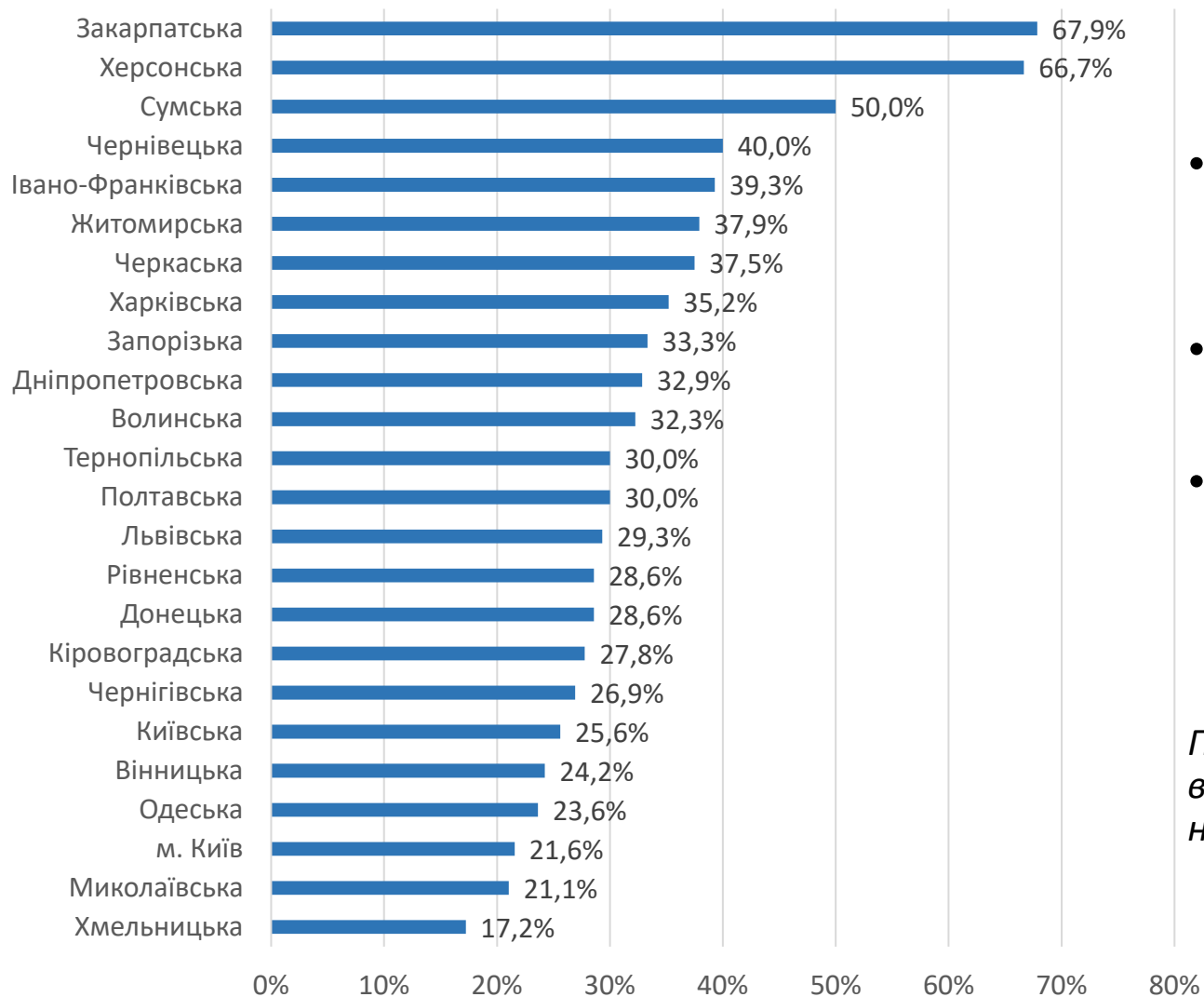
За розміром, % опитаних

- Підприємства **більшого розміру частіше є членами декількох ділових об'єднань**
- Серед **великих** підприємств до декількох бізнес-асоціацій входить **третина** опитаних, серед **малих** – лише **кожне десяте**
- **Сільськогосподарські** підприємства **найчастіше входять до більш ніж однієї** бізнес-асоціації (третина опитаних у секторі)
- **У торгівлі** до декількох ділових об'єднань входить **менш ніж п'ята частина** опитаних у секторі

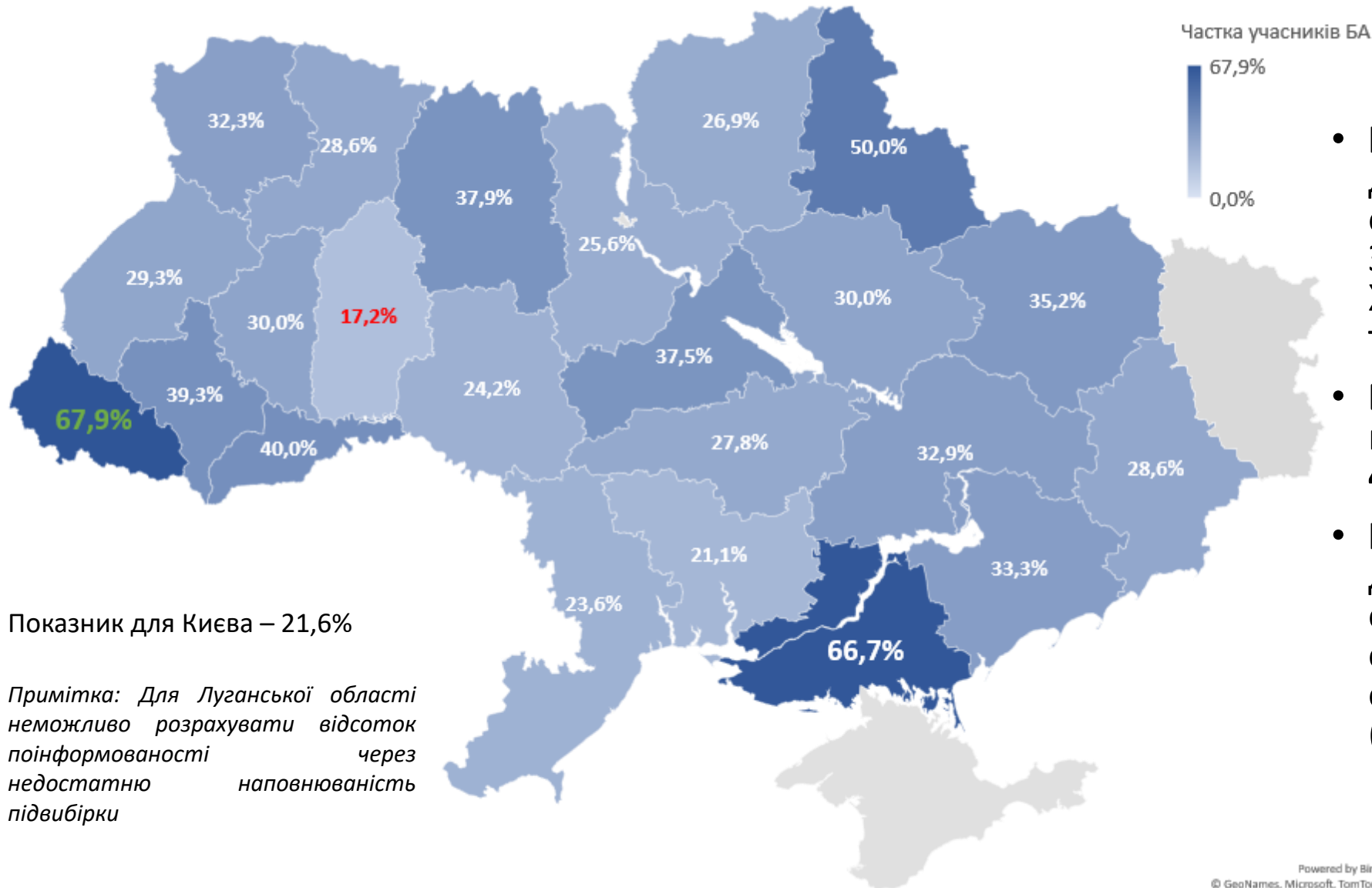
Членство в бізнес-асоціаціях за регіонами

- **Найбільше залученими** до діяльності ділових об'єднань є учасники ЗЕД Закарпатської та Херсонської областей (дві третини опитаних)
- **В більшості регіонів** показник **не перевищує 40%**
- **Найменш активно** беруть в діяльності ділових об'єднань у Хмельницькій області, Миколаївській області та місті Києві (21,6%)

Примітка: Для Луганської області неможливо розрахувати відсоток поінформованості через недостатню наповнюваність підвибірки

Членство в бізнес-асоціаціях за регіонами

Показник для Києва – 21,6%

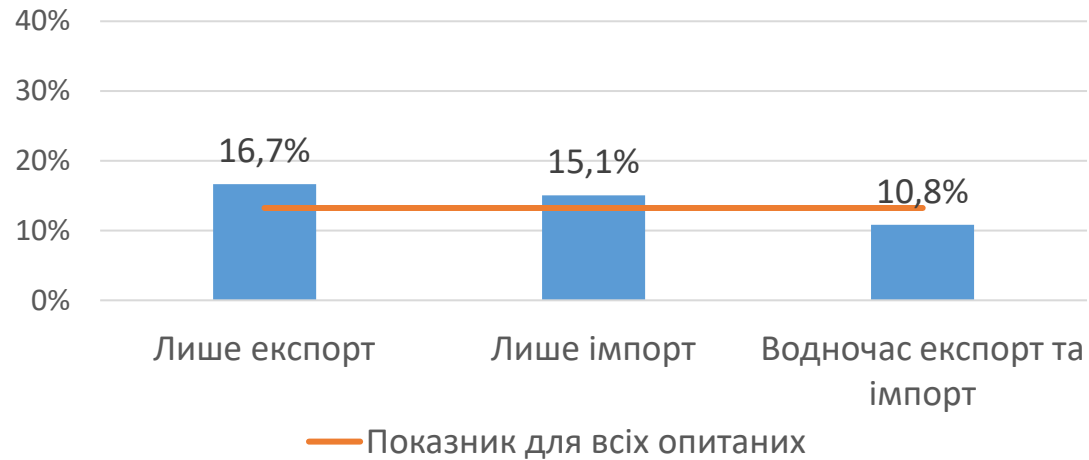
Примітка: Для Луганської області неможливо розрахувати відсоток поінформованості через недостатню наповнюваність підвибірки

- **Найбільше залученими** до діяльності ділових об'єднань є підприємства Закарпатської та Херсонської областей (дві третини опитаних)
- **В більшості** регіонів показник **не перевищує 40%**
- **Найменш активно** беруть в діяльності ділових об'єднань у Хмельницькій області, Миколаївській області та місті Києві (21,6%)

Powered by Bing
© GeoNames, Microsoft, TomTom

Готовність платити за послуги бізнес-асоціацій

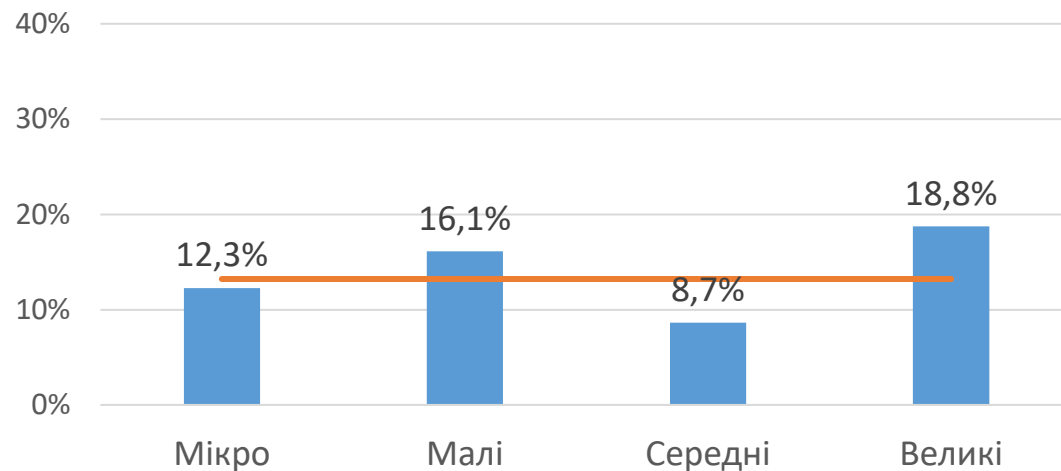
Не готові платити, за видом ЗЕД

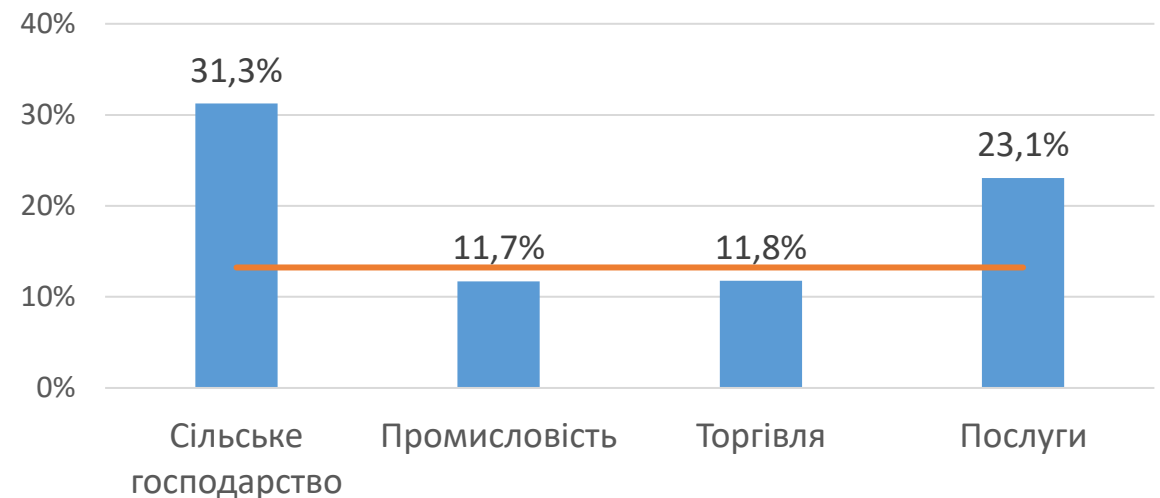
Лише 13,2% опитаних повідомили, що не готові платити за жодні послуги

- **Серед великих підприємств найвища частка респондентів, які не готові платити за послуги**
- **Третина сільськогосподарських підприємств не готова платити – найвищий показник серед секторів**

Не готові платити, за розміром

Не готові платити, за сектором

Послуги бізнес-асоціацій, за які готові платити експортери та імпортери

- Пошук нових торговельних партнерів за кордоном є найбільш популярною послугою
- Послуги, пов'язані з просуванням експорту, користуються більшою популярністю, ніж послуги для імпортерів
- Мікро та малий бізнес більше готовий платити за захист прав та юридичні консультації
- Великий бізнес більше готовий платити за консультації з питань щодо експорту та імпорту, тренінги і навчання про імпорт

Висновки (1)

Вплив Угоди про асоціацію

- У 2020 році, порівняно з попередніми хвилями опитування, спостерігається найвища частка підприємств, які позитивно оцінили вплив Угоди.
- Частка підприємств, які вважають, що їхнє підприємство виграє від Угоди впродовж найближчих п'яти років, у 2020 році зросла порівняно з 2018 роком. Однак підприємства досі залишаються менш оптимістичними порівняно з результатами 2016 та 2017 років.
- Чверть опитаних не можуть визначитися в оцінках очікуваного впливу.
- Серед експортерів найменша частка позитивних оцінок наявного і очікуваного впливу Угоди.
- Оптимізм щодо поточного та очікуваного впливу переважає у підприємств в західній та центральній частинах України.

Перешкоди при ЗЕД

- Про наявність перешкод повідомила найменша частка опитаних за всі хвилі дослідження з 2016 року.
- Головними перешкодами при експорті є відсутність спрощених правил визначення походження товару та тривале очікування оформлення на митниці.
- Головними перешкодами при імпорті є непрозорість визначення митної вартості товарів, складність митного і податкового законодавства, високі ставки митних платежів.

Висновки (2)

Оцінка діяльності Офісу з просування експорту

- Рівень поінформованості експортерів про Офіс з просування експорту зріс від 27,8% у 2018 році до 34,1% у 2020 році.
- Середня оцінка діяльності Офісу з просування експорту становить 3,4 бала (у 2018 році — 3,3 бала).

Джерела інформації про регулювання ЗЕД

- Інтернет залишається найбільш популярним джерелом інформації про регулювання ЗЕД в Україні та закордоном.
- При пошуку інформації про регулювання ЗЕД в країнах-партнерах також важливими є персональні зв'язки (інформація від покупців та постачальників).
- Про більшість урядових сайтів поінформовані близько 98-99% опитаних.
- Найчастіше опитані підприємці користуються сайтами ДМС та ДПС.

Участь в бізнес-асоціаціях

- У 2020 році майже третина (30,9%) підприємств-учасників ЗЕД були членами хоча б одного ділового об'єднання, включаючи торгово-промислові палати, спілки роботодавців, спілки малих підприємств тощо.
- Більшість підприємств беруть участь лише в одному діловому об'єднанні.
- Переважна більшість опитаних готові платити за послуги бізнес-асоціацій.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

ПИТАННЯ?

КОНТАКТИ

сайт: www.tfd.ier.com.ua

e-mail: customs@ier.kyiv.ua

Facebook: www.facebook.com/tfd.ier

Проект «Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю»
виконує Інститут економічних досліджень та політичних консультацій
за фінансової підтримки
Європейського Союзу, МФ «Відродження» та Atlas Network

